

§ 123

Dnr SN 2011/139

Plan för särskilda boenden 2011-2016 med utblick mot 2020

Socialnämnden beslutade 2006-11-30, § 217, att uppdra åt förvaltningen att i kommande Mål- och resursplaner arbeta efter intentionerna i "Boendeutredning 2006-2011". Socialnämnden beslutade också om att överlämna utredningen för beaktande till kommunstyrelsen. Utredningen har under åren legat till grund för socialnämndens framställning om medel till nya/ombyggda boenden.

Den nya boendeplanen för 2011-2016 med utblick mot 2020 tar sitt avstamp i 2006 års boendeutredning, vad som idag är genomfört och vilka behov som finns för framtiden. Dessutom inkluderar planen behoven hos målgruppen missbrukare och hemlösa.

Socialnämndens beslut

Socialnämnden beslutar

att för egen del tillstyrka socialförvaltningens förslag till "Plan för särskilda boenden 2011-2016 med utblick mot 2020" och

att överlämna den till kommunfullmäktige för godkännande att utgöra underlag för kommunens planering av särskilda boenden inom socialtjänsten.

Protokollsutdrag till

Kommunfullmäktige

Ann-Sofie Borg Sjögren, bitr äldreomsorgschef VoO

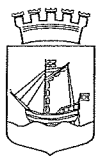
Lena Sjöström, utvecklingsledare OoF

Karin Hallberg, sektionschef IFO

Curt-Göran Crantz, utredare socialförvaltningen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Socialnämnden

Plan för särskilda boenden 2011-2016 med utblick mot 2020

Förslag till beslut

Socialnämnden beslutar

att för egen del tillstyrka socialförvaltningens förslag till "Plan för särskilda boenden 2011- 2016", och

att överlämna den till kommunfullmäktige för godkännande att utgöra underlag för kommunens planering av särskilda boenden inom socialtjänsten.

Bakgrund

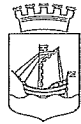
Socialnämnden beslöt 2006-11-30 att uppdra åt förvaltningen att i kommande Mål- och resursplaner arbeta efter intentionerna i "Boendeutredning 2006 – 2011". Socialnämnden överlämnade utredningen för beaktande till kommunstyrelsen. Något formellt beslut om utredningen fattades dock ej i kommunstyrelsen. Den har legat till grund för socialnämndens framställning om medel till nya/ombyggda boenden, ofta med viss förskjutning i tid jämfört med utredningen. Boendeutredningen 2006-2011 omfattade behoven inom avdelningarna Vård och omsorg och Omsorg om funktionshindrade.

Den nya boendepå planen för 2011-2016 tar sitt avstamp i 2006 års boendeutredning, vad som idag är genomfört och vilka behov som finns för framtiden. Dessutom inkluderar planen behoven hos målgruppen missbrukare och hemlösa.

Socialförvaltningen

Sture Johansson
Socialchef

Curt-Göran Crantz
Utredare

Vänersborgs kommun
Socialförvaltningen

Plan för särskilda boenden för 2011 – 2016 med utblick mot 2020

Utredning om boende för äldre, personer med funktionsnedsättningar och personer med missbruk och beroendeproblematik

Ann-Sofie Borg Sjögren, bitr.äldreomsorgschef (VoO)

Lena Sjöström, utvecklingsledare (Oof)

Karin Hallberg, sektionschef (IFO)

Curt-Göran Crantz, utredare (Soc.adm).

2011-05-16

Innehåll

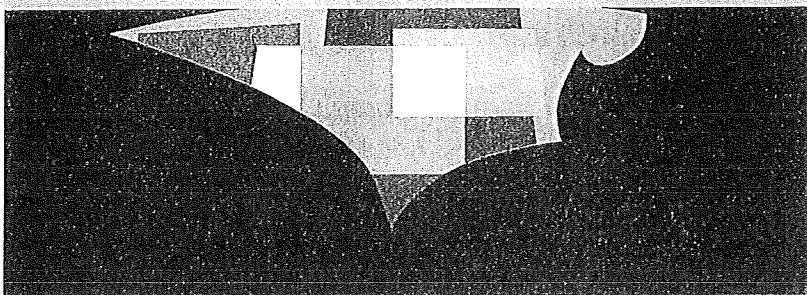
1. Utredningens förslag -----	6
1.1 Omsorg om funktionshindrade (OoF)-----	6
1.1.2 Förslag till åtgärder för att täcka framtida boendebehov-----	6
1.1.3 Konsekvenser av uteblivna åtgärder-----	6
1.2 Vård och Omsorg (VoO)-----	7
1.2.1 Förslag till åtgärder för att täcka framtida boendebehov-----	7
1.2.2 Konsekvenser av uteblivna åtgärder-----	8
1.3 Individ och familjeomsorgen (IFO)-----	8
1.3.1 Förslag till åtgärder för att täcka framtida boendebehov-----	8
1.3.2 Konsekvenser av uteblivna åtgärder-----	8
1.4 Behov av gemensam boendeform för brukare i "gråzon"-----	9
2. Bakgrund till utredningens förslag -----	12
2.1 Resultat av BU 2006-----	12
2.2 Bakgrund till boendebehov för Omsorg om funktionshindrade (OoF)-----	13
2.2.1 Nuläge-----	13
2.2.2 Krav på boende-----	13
2.2.3 Gruppboende-----	13
2.2.4 Serviceboende-----	13
2.2.5 Stödboende-----	14
2.2.6 Framtida behov-----	14
2.3 Bakgrund till boendebehov för Vård och Omsorg (VoO)-----	16
2.3.1 Nuläge-----	16
2.3.2 Ökat antal äldre med behov av särskilt boende-----	16
2.3.3 Årligt behov av särskilt boende-----	17
2.3.4 Tillgång och efterfrågan-----	17
2.3.5 Antal särskilda boenden nu och i framtiden-----	17
2.3.6 Framtida behov-----	18
2.3.7 Förslag till åtgärder-----	19
2.3.8 Trygghetsboende-----	21
2.3.9 Finansieringsstöd för trygghetsboende-----	22
2.3.10 Parboende-----	22
2.3.11 Hantering av önskemål om parboende i dagsläget-----	23
2.3.12 Bostäder för enskilt biståndsbeslut om särskilt boende-----	23
2.4 Bakgrund till boendebehov för individ- och familjeomsorgen-----	25
2.4.1 Nuläge-----	25
2.4.2 Speciella behov-----	26
2.4.3 Hemlöshet-----	26
2.4.4 Framtida behov-----	27
2.4.5 Lågtröskelboende-----	28
2.4.6 Akutboende-----	28
2.4.7 Referens- och träningsboende(Mariero)-----	29
2.4.8 Referens och träningsboende + akutlogi och skyddat boende-----	29

2.4.9 Boende för unga vuxna 20-27 år-----	30
2.4.10 Äldre personer med missbruksproblem-----	30
3. Uppdragsbeskrivning -----	34
3.1 Uppdraget-----	34
4. Lagstiftning och styrning -----	38
4.1 Lagstiftning -----	38
4.1.1 Socialtjänstlagen (SoL) -----	38
4.1.2 Lagen om stöd till vissa funktionshindrade(LSS) -----	39
4.1.3 Påföljder -----	39
4.1.4 Övrig lagstiftning som kan ha påverkan på boendet (bla. TIÖ)-----	39
4.2 Kommunövergripande strategiska mål-----	40
4.3 Politisk inriktning och vision för socialnämnden-----	40
4.3.1 Socialnämndens vision-----	41
4.3.2 Socialnämndens värdegrund -----	41
4.3.3 Socialnämndens strategiska utvecklingsområden-----	41
4.3.4 Inriktningsmål-----	41
5. Befolkningsutveckling -----	45
5.1 Befolkningsprognos -----	45
5.1.1 Sammanfattning -----	45
5.1.2 Befolkningsprognos, övergripande -----	45
5.1.3 Befolkningsprognos, Vänersborgs kommun -----	45
5.1.4 Befolkningsprognos med inriktning på vård och omsorg-----	46
5.1.5 Beräkningsmodell för behov av äldreboende-----	47
5.1.6 Prognostiserat antal personer med boendebehov inom OoF-----	47
5.1.7 Prognostiserat antal personer med boendebehov inom IFO-----	48
5.2 Kommunens befolkningsvision -----	49
6. Befintliga boenden -----	52
6.1 Särskilt boende inom vård och omsorg-----	52
6.1.1 Servicehus-----	52
6.1.2 Gruppboende-----	52
6.1.3 Korttidsboende-----	53
6.2 Bostad med särskild service enligt LSS-----	54
6.2.1 Gruppboende LSS-----	54
6.2.2 Servicebostad LSS-----	54
6.2.3 Socialpsykiatri SoL/LSS-----	54
6.2.4 Korttidsvistelse enligt LSS 9.6-----	54
6.2.5 Boende i familjehem eller med särskild service för barn och ungd. -	55
6.2.6 Särskilt anpassad bostad -----	55
6.2.7 Totalt antal boenden inom OoF -----	55
6.3 Bostäder för personer med missbruk och beroendeproblem (IFO)-----	56
6.3.1 Akutboende -----	56
6.3.2 Stöd- och referensboende-----	56
6.3.3 Sociala kontrakt-----	56

6.3.4	Totalt antal boenden inom IFO	56
6.4	Bostadsanpassning	57
7.	Bilagor	58
	Bilaga 1 Kalkyl för boendemodul	58
	Bilaga 2 Planskiss över boendemodul	59

1. Utredningens förslag

1. Utredningens förslag

Utredningen följande möjligheter att tillgodose behovet av bostäder för brukare inom Omsorg om Funktionshindrade (OoF), Vård och Omsorg (VoO) och individ- och familjeomsorgen (IFO).

Definitioner:

Plats: Beteckning på enhet för en person. En person = en plats.

Lägenhet: Utrymme med en eller flera platser.

Boende(n): Enhet med en eller flera lägenheter (ex Björken, Snödroppsvägen)

Särskilda boenden: Vård och Omsorg, inkluderanden äldreboenden, servicehus.

Gruppboestad: Omsorg om funktionshindrade, boende med 4-8 lägenheter.

Serviceboestad: Omsorg om funktionshindrade, boende med upp till 10 lägenheter

Stödboende: Omsorg och funktionshindrade, boende med 15 lägenheter

Träningsboende: Individ- och familjeomsorgen, boende med tillgänglig personal

Akutboende: Individ- och familjeomsorgen, "natt för natt"- boende.

Målgrupper:

OoF: Personer med intellektuella, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar.

IFO: Personer med missbruk och beroendeproblematik.

VoO: Personer med behov som ej omfattas av stödinsatser från OoF och IFO. Främst äldre med fysiska problem samt personer med demens.

1.1 Omsorg om funktionshindrade

1.1.2 Förslag till åtgärder för att tillgodose framtida boendebehov

Förslaget för att täcka behovet av bostäder 2011- 2016 är att skapa 33 nya lägenheter för personer med funktionsnedsättning.

Beräknade kostnader för att täcka behovet av boende för omsorg om funktionshindrade är ca 44 MSEK i investeringar och ca 25 MSEK i ökade driftskostnader år 2016 om utbyggnaden sker enligt denna utrednings förslag. Driftskostnaden inkluderar arbetsterapeut, sjukgymnast och sjuksköterska.

Utredningen föreslår samtidigt ombyggnad om fem gruppboestäder till 30 fullvärdiga lägenheter. Följs planen är samtliga bostäder fullvärdiga inom LSS och socialpsykiatri efter 2016.

För att tillgodose bostäder för gruppen med samsjuklighet (psykiatrisk problematik och alkoholproblematik) föreslås att OoF och IFO får ett uppdrag att utreda frågan.

1.1.3 Konsekvenser av uteblivna åtgärder

Förutom effekter för den enskilde och anhöriga kan ett uteblivet eller försenat tillgodoseende av behovet av bostäder leda till särskilda avgifter för ej verkställda beslut. I SoL och LSS anges att den särskilda avgiften fastställs till lägst tio tusen kronor och högst en miljon kronor. När avgiftens storlek fastställs ska hänsyn tas till hur lång tid dröjsmålet har pågått och

hur allvarligt det i övrigt kan anses vara. Avgiften får, enligt bestämmelsen, efterges om det finns synnerliga skäl för det. I ringa fall ska inte någon avgift alls tas ut.

En annan konsekvens är att Socialstyrelsen efter tillsyn kan beteckna lägenheter som icke fullvärdiga om de inte uppfyller Boverkets krav på utformning för LSS-boende. I de fall socialstyrelsen ger allvarlig kritik ska en plan upprättas som beskriver hur och när rapporterade brister ska åtgärdas.

En ytterligare konsekvens är ökade kostnader i och med att "utskrivningsklara" från länssjukvården inte erbjuds plats i boende. Kostnaden för år 2011 är 3504 kr/dygn.

Finns det inte lägenheter att tillgå är köp av externa boendelägenheter nödvändigt. Denna lösning är inte alltid gynnsamma för den enskilde.

1.2 Vård och omsorg

1.2.1 Förslag till åtgärder för att tillgodose framtida boendebehov

Mot bakgrund av den förväntade befolkningsutvecklingen och den aktuella åldersstrukturen i Vänersborgs kommun, gör utredningen bedömningen för Vård och Omsorg att behovet av nya lägenheter för biståndsbedömda behov, är ca 90 i tidsperspektivet 2011- 2020. Utredningens förslag innehåller en utökning med ca 100 lägenheter för att även tillgodose önskemål och behov av trygghetsboende utan biståndsbeslut. Förslagets första del mellan, exkl. Linden, 2011-2016, innebär 47 nya lägenheter genom om- och tillbyggnad på Niklasbergområdet; Björken +18 lägenheter, Gläntan +14 lägenheter och Solbacken +15 lägenheter.

Denna utökning av särskilda boenden för biståndsbedömda behov bör kompletteras med ett trygghetsboende där olika individuella behov kan tillgodoses och där makar kan erbjudas eller själva välja parboende, oavsett behov och funktionshinder. I anslutning till bostäderna finns gemensamhetsutrymme för kost, gemenskap och träning; ett centralt äldrecenter

Trygghetsboende ska ej förväxlas med trygghetsplats som idag är en form av anhörigstöd inom VoO. Trygghetsboende för äldre är en boendeform som inte kräver individuellt biståndsbeslut och är därmed inte enbart socialnämndens ansvar. Socialnämndens vill dock, genom sitt ansvar för medverkan i samhällsplanering belysa behovet och efterfrågan av Trygghetsboende. Trygghetsboende planeras utifrån äldre människors specifika behov, i samverkan mellan olika intressenter som t ex. seniororganisationer, byggherre, socialnämnd, m fl. Upplåtelse av bostäder sker via intresseanmälan och kö samt hyres- alternativt bostadsrättsavtal. Trygghetsboende är ett alternativ för att lösa äldre makars, sambos och partners önskemål om att leva tillsammans trots olika omsorgsbehov.

År 2020 föreslås ett nytt boende på ca 40 lägenheter vars utformning inte omfattas av denna utredning. Hur ett sådant boende utformas är för tidigt att bedöma i dagsläget.

Beräknade kostnader för att täcka behovet är 312 miljoner i investeringar och 117 miljoner för utökad drift av de ca.90 lägenheter som är det prognostiserade behovet fram till 2020. Utredningen vill redan nu uppmärksamma att SCB prognostiserar en topp runt 2025-2030 för de åldersgrupper som har behov av särskilda boenden. Det är därför viktigt att redan nu se längre än 2020 som är denna utrednings borte horisont.

1.2.2 Konsekvenser av uteblivna åtgärder

Om utbyggnaden av Niklasbergsområdet ej fullföljs innebär det att 17 % av de särskilda boendena fortsätter att vara "icke fullvärdiga" med delad toalett, små rum och avsaknad av kök/pentry för de boende. Detta anses otidsenligt och ovärdigt och leder till anmärkningar av socialstyrelsen vid inspektion. Om inte påpekade brister åtgärdas leder det till sanktionsavgifter. Det har förekommit fall där personer tackat nej till erbjudet boende, på grund av vetskap om att det finns nyare och modernare boende.

En annan konsekvens är att det finns stora risker att det uppstår plats- och bostadsbrist mot bakgrund av den förväntade volymökningen inom vård och omsorg. Detta innebär att behoven och önskemålen samt viljeinriktningen om parboende blir svåra att tillgodose. En ökad andel parboende kommer att driva på behovet av boendelägenheter ytterligare eftersom det kan behövas s.a.s. två lägenheter istället för en, när beslutet ska verkställas.

En ytterligare konsekvens är ökade kostnader i och med att "utskrivningsklara" från länssjukvården inte erbjuds plats i boende. Kostnaden för år 2010 var 1,2 MSEK (3500 kr/dygn).

Allvarliga konsekvenser kan uppstå för personer som beviljas särskilt boende och som p.g.a. av platsbrist inte kan erbjudas det stöd de behöver. För t ex demenssjuka; kan det innebära en fara för både egen och andras säkerhet.

Beslut om särskilt boende måste verkställas inom skälig tid. Görs inte detta, bl.a. på grund av brist på bostäder, utdöms sanktionsavgifter från Länsstyrelsen för icke verkställda beslut om särskilt boende.

En ytterligare konsekvens av uteblivna åtgärder är stora volymökningar inom hemvården för de personer som har behov och beslut om särskilt boende. Att ersätta särskilt boende med hemvård innebär omfattande omvårdnadsinsatser och säkerhetslösningar i form av täta tillsynsbesök.

1.3 Individ- och familjeomsorg

1.3.1 Förslag till åtgärder för att tillgodose framtida boendebehov

Föreslagna åtgärder för att tillgodose framtida behov av boende är att utöka befintlig boendestödsgrupp och att få tillgång till fler trapphus att använda till uthyrning. Detta för att täcka hela målgruppens behov.

Följande boendeformer behöver utvecklas:

- Träningsboende/referensboende/skyddsboende för kvinnor med missbruks- beroendeproblematik
- Lågtröskelboende (omvårdnadsboende med lågt ställda krav)
- Boende för personer med missbruks- och beroendeproblematik i åldersgrupp 20-27
- Boendeform för personer med samsjuklighet psykiatri/missbruk
- Boendeform för personer med samsjuklighet äldre/missbruk

1.3.2 Konsekvenser av uteblivna åtgärder

Flertalet av de personer med missbruks- och beroendeproblematik som får stöd från sektionen för missbruksstöd har stora behov av socialt, pedagogiskt och praktiskt stöd kring sin livssituation.

Enligt de nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård som finns som vägledning, för bland annat socialtjänsten, sägs bl.a. att ” för att erhålla en stabilitet över tid och en bestående förändring på lång sikt krävs att de enskilda individerna erbjuds trygga anpassade boendeformer, sysselsättning anpassad efter deras förmåga, samt psykosocialt samtalsstöd under lång tid i livet. Dessa insatser behöver finnas oberoende av vilken drog personen använder.”

Konsekvenser av att inte utforma fler möjligheter till boende blir att individer drabbas genom bostadslöshet, otrygga boendelösningar som inte är anpassade efter deras behov, samt att Individ- och familjeomsorgens kostnader för köpt HvB- vård kommer att öka.

Eftersom gruppen av klienter har mycket olika behov av insatser kan en utebliven eller otillräcklig utbyggnad innebära, att insatser inte kan ges lokalt utan måste köpas externt.

På grund av att klienter med behoven stödboende och lågröskelboende blandas på Marierovägen 19, uppstår negativa konsekvenser. Eftersom brukare med lågröskelboende har stora svårigheter att bibehålla nykterhet och drogfrihet har det en negativ inverkan på de klienter som boendetränar med krav på och egen önskan om drogfrihet.

Personer med lågröskelboende tenderar att ha behov av långa tider av boendeträning vilket medför att lägenheter inte frigörs för personer som behöver boendeträning enligt den ursprungliga tanken med Marierovägen 19.

En annan konsekvens är att arbetsgruppen på Marierovägen 19 får en ökad och mer komplicerad arbetsbörda då det förkommer flera olika behovsgrupper inom samma boende.

En risk med blandade målgrupper på träningsboendet/referensboendet är att kvinnor drabbas utifrån den sårbarhet det innebär att vara kvinna med missbruksproblematik i samspel med män med liknande problematik. Ett tränings/referens- och skyddsboende för kvinnor minskar denna utsatthet och ger ett säkrare boende.

På sikt kommer också köpt institutionsvård enligt Lagen om vård av missbrukare att öka på grund av ökat tvångsomhändertagande då en otrygg boendesituation leder till ökat fortgående missbruk och en känsla av hopplöshet som försvårar att nå samförståndslösningar med de enskilda individerna. Detta kan redan skönjas under 2010 då flertalet av de personer vi omhändertagit enligt tvångslagstiftningen saknar rätta anpassade boenden. Den kostnad som genom detta kommer att belasta Socialförvaltningen skulle kunna omfördelas till att bygga ut boenden och öka personalstyrkan av boendestödjare, och genom detta bättre möjliggöra att vi förhindrar att enskilda individer behöver tvångsomhändertas.

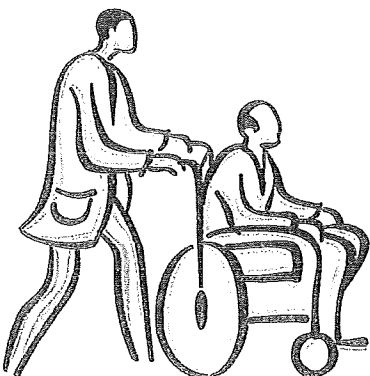
1.4 Behov av gemensam boendeform för ”gråzonsbrukare”

Inom socialförvaltningens tre avdelningar finns ett antal brukare som betecknas som ”gråzonsbrukare”, dvs. de har behov av insatser från mer än en avdelning. Detta gäller ex. äldre personer med missbruk, äldre med psykiatriska problem, äldre personer med funktionsnedsättning, personer som missbrukar och har psykiatriska problem eller andra kombinationer av vårdbehov. Socialstyrelsen har tagit fram nya nationella riktlinjer för psykosociala insatser för personer med schizofreni. I dess riktlinjer står att hemlösa personer med schizofreni ”bör inte behöva uppfylla krav på att till exempel vara drogfria eller att först genomgå psykiatrisk behandling för att få en bostad” Detta förfarande kallas housing first.

Det finns behov av att utreda hur dessa personers boendebehov behöver utformas. Utredningen föreslår att nämnden uppdrar åt förvaltningen att utreda detta behov och föreslå åtgärder.

2. Bakgrund till utredningens förslag

2. Bakgrund till utredningens förslag

”Planer betyder inget, planering betyder allt”

Den amerikanske generalen och senare presidenten Dwight D. Eisenhower lär ha sagt inför invasionen i Normandie att ”Planer betyder inget, men att planera betyder allt”. Visserligen är det kanske inte relevant att jämföra storskaliga militära operationer med socialförvaltningens verksamhet, men en gemensam nämnare är att behovet av planering är stort och att förutse behovet av boende i framtiden är inte bara en fråga om hårda fakta i form av statistik. En inte obetydlig del handlar också om personalens erfarenhet och känsla, speciellt gäller detta för vissa grupper av brukare vars antal och behov snabbt kan förändras. Politiska beslut som i dagsläget är okända kan också påverka behovet av lägenheter och ev. utbyggnadstakt under prognostiden.

I följande avsnitt redovisas resultatet av utredningens behovsinventering samt de slutsatser det har lett fram till. Inledningsvis en tillbakablick för 2006 års boendeutredning.

2.1. Resultat av 2006 års boendeutredning

I 2006 års boendeutredning framkom ett antal behov på åtgärder för att tillgodose behovet av dels tillkommande lägenheter man också åtgärder för att skapa fullvärdiga boendemiljöer på de enheter som inte uppfyllde de kraven. Mycket av det som utredningen kom fram till har genomförts eller är på gång att genomföras. För **Omsorg om funktionshindrade** har följande åtgärder genomförts:

- Enebacksgatan, invigd
- Edsgatan 41-43, (fd. Häggen) invigd
- Ankargatan 4, 2 nya lägenheter
- Tegelbruksvägen ombyggd till 6 fullvärdiga lägenheter
- Brinkebo ombyggd till 6 fullvärdiga lägenheter
- Snödroppsvägen 4 ombyggd till 6 fullvärdiga lägenheter
- Snödroppsvägen 6 ombyggd till 6 fullvärdiga lägenheter
- Boendestöd för personkrets 1 och 2
- Kastanjevägen servicebostad 10 nya lägenheter (fd. Vipan)
- Edsvägen 12, 3 nya lägenheter

Även **Vård och Omsorg** har fått de flesta behov tillgodosedda.

- Eken, det femte huset på Niklasberg, är invigt och i full verksamhet
- Linden är under ombyggnad och beräknas vara klart 2011
- Övriga hus på Niklasberg är föremål för planerad ombyggnad
- Lyckhem är ombyggt om inrymmer bistånd, VILS, Rehab och Hemsjukvården
- Häggen har övergått till Omsorg om funktionshindrade
- Möjlighet till parboende har byggts in i Eken och planeras i övriga delar av Niklasberg
- Lindgården har iordningställt som tillfälligt boende för ombyggnaderna på Niklasberg
- Lundala har ändrat inriktning från servicehus till gruppboende
- Vipan som inte var ändamålsenligt är avvecklat
- Ekeliden har ändrat inriktning från servicehus till gruppboende

Individ- och familjeomsorgen var inte föremål för utredning i 2006 års boendeplan.

2.2 Bakgrund till boendebehov för Omsorg om funktionshindrade

2.2.1 Nuläge

I dagsläget finns det 152 lägenheter inom LSS och socialpsykiatri. Den enskilde får ofta vänta upp till ett år på en bostad (ibland längre) då det tar tid att finna ett boende utifrån den enskildes behov. Tack vare en god dialog med anhöriga/ gode män har väntetiden på ett boende efter beslut kunna hanterats på ett sätt så att sanktionsavgifter inte har utdömts.

2.2.2. Krav på boende

För boendeformerna gruppboende och serviceboende gäller följande:

En bostad med särskild service ska vara en fullvärdig bostad. Enligt boverkets byggregler (BFS 1993:57 med ändring 1995:17 och 2000:22) ska en fullvärdig bostad innehålla

- Rum med inredning och utrustning för personlig hygien
- Rum eller avskiljbar del av rum för samvaro, sömn och vila
- Rum eller del av rum för matlagning

Gruppboende/serviceboende bör vara förlagda till vanliga bostadsområden. Bostäderna bör utformas och lokaliseras så att de inte får en institutionell prägel.

På bostäderna ska lämplig personal arbeta samt en som förestår enheten

2.2.3 Gruppboende

En gruppboende är ett alternativ för personer med så pass omfattande funktionsnedsättningar att en kontinuerlig närvaro av personal är nödvändigt. I en gruppboende skall det finnas en fast kollektiv bemanning, vilken skall täcka de boendes hela stödbehov. Syftet med gruppboendestäder kan sägas vara att ge möjlighet för vuxna personer med funktionsnedsättningar som inte kan bo i eget boende eller servicelägenhet, att skaffa sig ett hem utanför föräldrahemmet.

En gruppboende är ett litet antal lägenheter, vilka är grupperade kring gemensamma utrymmen, och där service och omvårdnad kan ges dygnet runt. Antalet personer som bor i en gruppboende bör vara litet. Enligt Socialstyrelsen bör det endast bo tre till fem personer i varje gruppboende. Dock kan antalet personer i bostäderna öka med någon person men viktigt är då att detta sker under förutsättning att samtliga personer som bor i gruppboenden kan garanteras goda levnadsvillkor. Att det är en begränsad grupp som bor i en gruppboende beror på att de individuella behoven tydliggörs så att den enskilde får det stöd han eller hon behöver.

2.2.4 Serviceboende

En serviceboende är ett antal lägenheter som även har tillgång till gemensam service och fast personal. De lägenheter som är klassificerade som serviceboendestäder är ofta anpassade efter den enskildes behov och är samlade i samma hus eller i kringliggande byggnader. Ett serviceboende kan beskrivas som en mellanform av ett självständigt boende i egen lägenhet och en lägenhet i en gruppboende.

Det finns flera olika möjligheter att utforma en serviceboende, dock gäller för samtliga att ett "dygnet-runt-stöd", utifrån den enskildes behov, skall kunna ges av personal samt att samtliga lägenheter är fullvärdiga. Om det finns ett flertal servicelägenheter skall det även finnas ett gemensamt utrymme för gemenskap och service.

Antalet personer som bor i ett serviceboende kan vara fler än antalet personer som bor i en gruppboende. Socialstyrelsen poängterar att antalet personer som bor i bostaden bör vara så pass begränsat att serviceboendet kan integreras väl i övrig boendemiljö och att en institutionell prägel på boendet undviks.

2.2.5 Stödboende

2009 startades ett stödboende på Edsvägen. Boendet är tänkt som ett mellansteg mellan egen lägenhet och servicebostad. Personerna som bor här behöver ett begränsat stöd. Tanken med boendet är att arbeta ännu mer strukturerat med självständighet vilket gör att ett antal personer kommer att slussat ut i egen lägenhet.

2.2.6 Framtida behov

Planen för åren 2011- 2016 är att skapa 33 nya lägenheter för personer med funktionsnedsättning. Behovet är baserat på flera kriterier: En genomgång av antal personer med LSS-beslut har gjorts – personer födda 1990-1996, med utblick fram tills år 2020. Dessa personers behov av stödinsatser i form av bostad kan vara svåra att prognostisera, dels på grund av personlig utvecklingspotential, inflyttning från andra kommuner och utflyttning från kommunen. Något mindre betydelse har befolkningsprognosen för denna grupp eftersom andelen av befolkningen är mycket liten. I bedömningen ingår också uppgifter från biståndsenheten, kännedom om en brukares framtidsplaner. Sammantaget ger detta en uppfattning om behovet av bostäder.

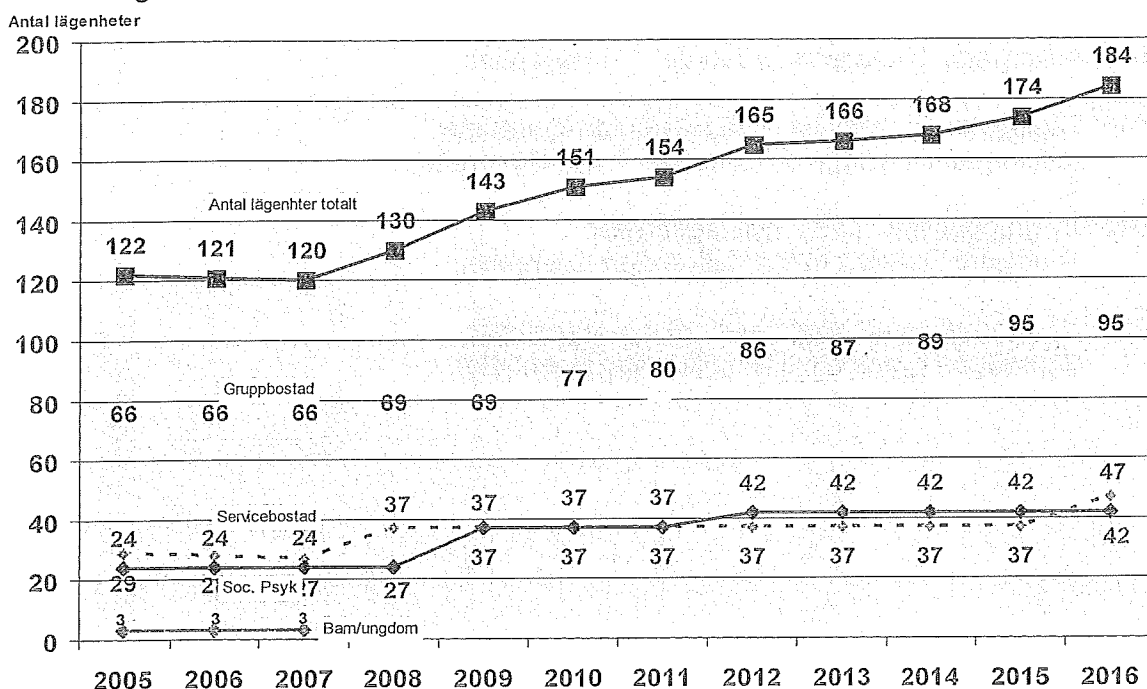
Utifrån de personer som är kända inom OoF så utgör gruppboendena det stora behovet av boendeform. För servicebostäder syns inget behov före 2016. Orsaken till att detta senare läggs är att det är större omsättning på dessa lägenheter genom in och utflyttning samt att insatsen boendestöd för personer med funktionsnedsättningar finns och täcker behoven.

Behovet av bostäder inom socialpsykiatrin har ökat den senaste 5-årsperioden. Socialpsykiatrin hade 2005 24 lägenheter och idag 37. Med utgångspunkt från den nya vårdformen "öppen psykiatrisk tvångsvård och öppen rättspsykiatrisk vård" ska personer som inte behöver vårdas i slutenvård ges vård i öppna former. Regionens behandlingshem har utvecklats vilket gör att lägenheter behöver skapas. Idag finns 6 personer över 65 år inom socialpsykiatrin. Om dessa personer bereds plats inom VoO kan yngre personer få sina behov tillgodosedda inom OoF.

Följande tabell visar antal personer med intellektuella funktionsnedsättningar som kan bli aktuella för en bostad med särskild service enligt LSS fram till 2020.

Personer födda:	Behöver bostad år	Servicebostad	Gruppboende
1990	2011	1	4
1991	2012	3	4
1992	2013	5	3
1993	2014	2	1
1994	2015	1	4
1995	2016	1	2
1996	2017	2	3
1997	2018	1	2
1998	2019	2	3
1999	2020	4	3
		22	29

Diagrammet nedan visar bakgrund, nuläge och behov av nya lägenheter. Den visar även fördelningen av behovet mellan olika boendeformar för OoF. Den övre kurvan visar totalbehovet av lägenheter.

Utredningen har sammanställt behov och kostnader för omsorg om funktionshindrade i följande matris.

2011	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Tillfälligt boende	3	3,5	0,0
Accumulerat	3	3,5	0,0

2012	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Ny gruppbostad, Björken, nya lgh OoF	6	5,0	9,0
	5	0,3	
Accumulerat	14	8,8	9,0

2013	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Ankargatan 2, ombyggnad	1	1,6	5,0
Accumulerat	15	10,4	14,0

2014	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Tagelgatan 2, ombyggnad (till fullvärdiga lgh)	-	0,4	4,0
Ankragatan 4, ombyggnad	1	0,8	5,0
Accumulerat	16	11,6	23,0

2015	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Ny gruppbostad	6	6,0	9,0
Tagelgatan 1 ombyggnad		0,4	4,0
Accumulerat	22	18,0	36,0

2016	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Ny servicebostad Rapsvägen	10	6,4	4,0
		0,4	4,0
Accumulerat	32	24,8	44,0

2011 - 2016	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Antal nya lgh. förslag	33		
Drift för freslagna Lgh	24,8	MSEK	
Investering	44,0	MSEK	

Befintliga Lgh 2010:	152
Antal Lgh 2016 enligt förslag:	184

2011: 3 tillfälliga lägenheter skapas.

2012: En ny gruppbofastad byggs med 6 lägenheter.
Ombyggnad av Björken ger 18 nya lägenheter varav OoF tar 5 i anspråk.

2013: Ankargatan 2 byggs om vilket ger 1 ny lägenhet.

2014: Tagelgatan 2 byggs om till 6 fullvärdiga lägenheter.
Ankaragatan 4 byggs om vilket ger 2 nya lägenheter.

2015: Ny gruppbofastad med 6 nya lägenheter
Tagelgatan byggs om till 6 fullvärdiga lägenheter.

2016: Ny servicebofastad byggs med 10 nya lägenheter.
Rapsvägen byggs om till 6 fullvärdiga lägenheter.

2.3 Bakgrund till boendebehov för Vård och omsorg

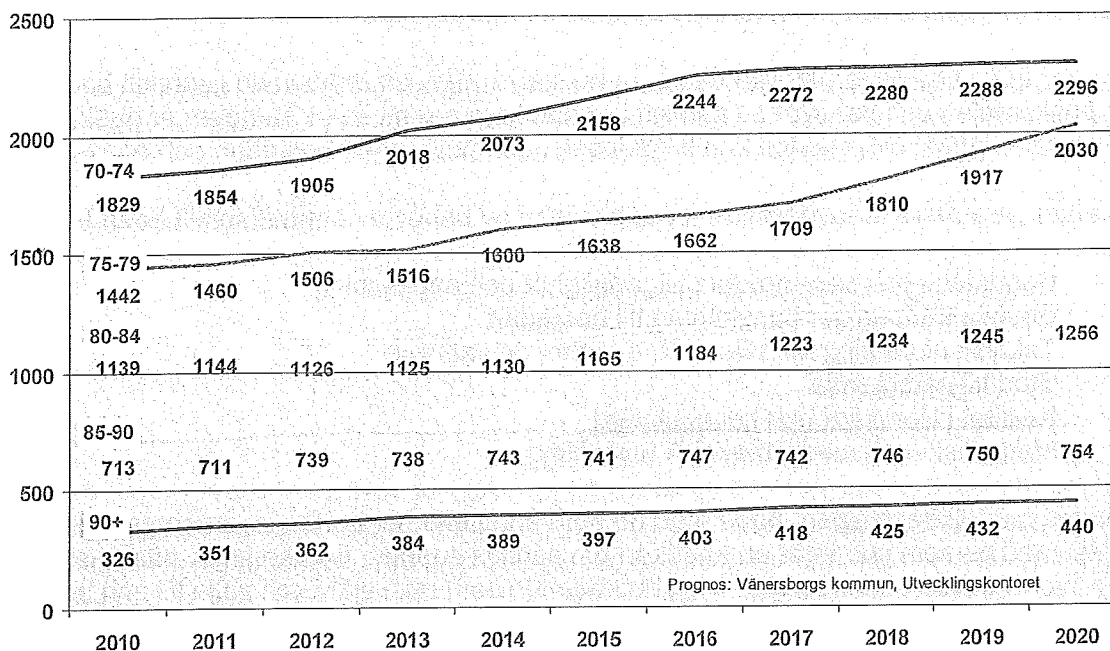
2.3.1 Nuläge

I nuläget, mars 2011, finns 508 lägenheter i särskilda boenden inom vård och omsorg. Närmast i tid ligger en planerad utbyggnad inom Niklasbergssområdet med en utökning enligt detta förslag på ytterligare 47 lägenheter. Tack vare möjlighet till renovering och nybyggnation har situationen förbättrats under senare år. Fortfarande finns brister som måste åtgärdas och åtgärder som måste vidtas för att möta framtida behov.

Även efter Lindens ombyggnad (etapp två av fem inom Niklasberg) är 17% av dessa särskilda boenden fortfarande inte fullvärdiga, vilket innebär gemensam toalett, små rum och avsaknad av pentry. Detta är faktorer som Socialstyrelsen påpekar vid tillsyn. De icke fullvärdiga boendena väcker ofta missnöje hos i första hand anhöriga som reagerar på den lilla ytan (13m²) som man har "möjlighet att själv möblera" och på att deras anförvant ska dela toalett med någon annan person den sista tiden i livet.

2.3.2 Ökat antal äldre med behov av särskilt boende

Nedanstående tabell visar hur befolkningsstrukturen kommer att förändras fram till år 2020. Idag bor 20% av de över 85år, och 42% av de över 90 år på särskilt boende. Vid likvärdiga behov och behovsbedömningar i framtiden som idag, kommer behovet av särskilda boenden att vara ca 45 nya lägenheter fram till år 2016 och totalt ca. 90 fram till år 2020.

2.3.3 Årligt behov av särskilt boende

Under 2010 togs inom vård och omsorg 183 biståndsbeslut enl. SoL 4:1, om särskilt boende. Samliga beslut kunde verkställas inom tre månader. Därtill erbjöds, med stöd av SoL 2:3, sex personer från andra kommuner en plats inom Vänersborgs särskilda boenden. Totalt var efterfrågan därmed 189 lägenheter under 2010. Det årliga antalet biståndsbeslut om särskilt boende har legat på samma nivå under de senaste fem åren. En ökning av sökande och beviljade från andra kommuner har dock skett från ett fåtal för några år sedan, upp till 2010 års nivå. Efterfrågan på 189 lägenheter för 2010 anger samtidigt antalet avlidna inom särskilt boende under 2010. Detta innebär att omsättningen inom Vård och omsorgs särskilda boende är ca 38% och att en dryg tredjedel av lägenheterna årligen byter hyresgäster.

2.3.4 Tillgång och efterfrågan

Trots att samtliga 189 beslut har kunnat verkställas inom tre månader så har perioder med "proppar i systemet" förekommit under 2010 på samma sätt som tidigare år. Propparna uppstår på grund av ojämnheter över tid då det gäller behov och beslut om särskilt boende, tillflödet från sjukvården/antal färdigbehandlade och dödligheten på våra särskilda boende. Det är således inte en jämn ström av behov som kan tillgodoses av en jämn ström av lediga särskilda boenden.

Effekten av propparna blir ökat för personer som är utskrivningsklara från länssjukvården. Totalkostanden för betalningsansvaret 2010 var 1,2 miljoner. För den enskilde innebär propparna försämrad kvalitet genom otrygghet i egna boendet eller genom en förlängd vistelse på korttidsplats.

2.3.5 Antal särskilda boenden nu och i framtiden

I ett nationellt perspektiv har Vänersborgs kommun ett relativt högt antal särskilda boenden. I närområdet är dock antalet särskilda boenden ganska "normalt" och siffrorna likvärdiga i jämförelse med grannkommunerna.

Har då Vänersborg behov av fortsatt utökning i antalet särskilda boenden?

Svaret på frågan måste bli ja. Diagrammet ovan med beskrivning av den förväntade åldersutvecklingen visar med stor tydlighet att Vänersborg måste förbereda sig och vidta åtgärder för att möta framtida behov avseende boende för äldregruppen.

Kommer äldre i framtiden att lika ofta som nu själva *vilja och behöva* bo i särskilt boende? Hur önskemålen och behovet av särskilt boende kommer att se ut framöver är direkt avhängt av hur väl trygghet och service kan tillgodoses i den nuvarande bostaden och egna hemmet.

Ett antal parametrar är avgörande för upplevelse av behov av annat/särskilt boende:

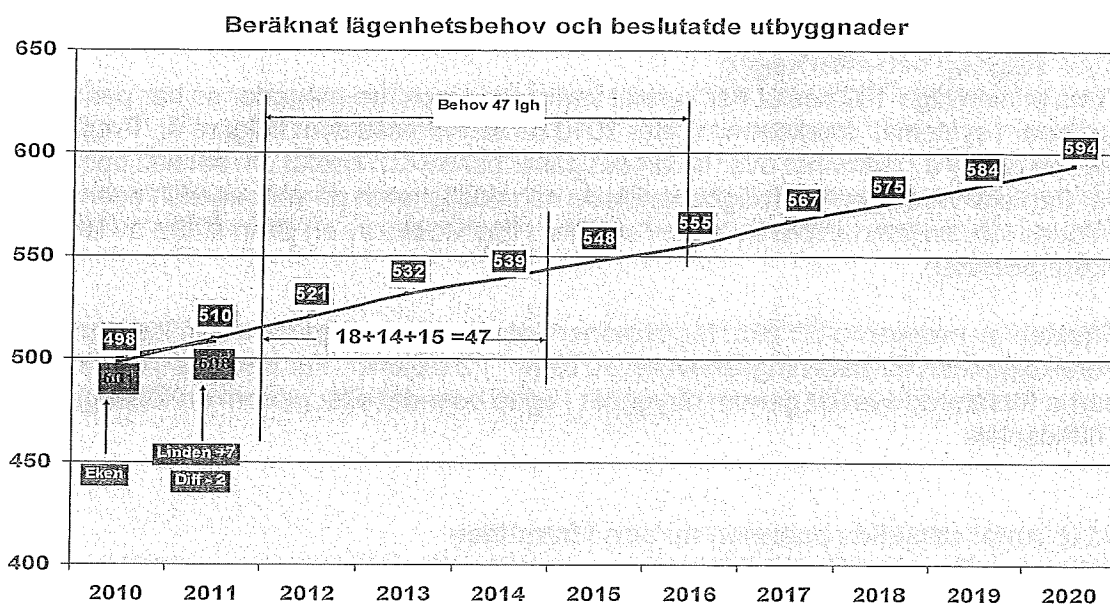
- Bostadens och närområdets tillgänglighet och anpassning
- Sociala träffpunkter i anslutning till bostaden
- Teknisk utrustning för säkerhet, trygghet och service
- Stöd till närstående
- Kvalitet i Hemvård och hemsjukvård
- Medicinsk- och medicinteknisk utveckling

I kontakt med äldregruppen, både med de som ännu inte har behov av omsorgsinsatser och i samtal med de som står inför en ansökan om särskilt boende, framkommer ofta önskemål om en form av äldreboende eller trygghetsboende som man själv kan välja till och besluta om, utan biståndsbedömning och beslut. Ett boende som den äldre själv kan välja att flytta till utan omfattande omvårdnadsbehov, men som, när den dagen kommer, också kan erbjuda kvarboende med trygghet, säkerhet och omvårdnad.

Hur ett sådant "tidigt" boende skulle påverka behovet av våra traditionella särskilda boenden är svårt att bedöma. Även här är punkterna enligt ovan avgörande för upplevelsen av möjlighet till kvarboende.

2.3.6 Framtida behov

Framtida behov av boendelägenheter inom vård- och omsorg baseras på befolkningsprognosen från SCB och kommunens utvecklingsavdelning. Platsbehovet som visas i den blå linjen i tabellen nedan, visar det totala behovet av lägenheter inom VoO från 2011 till 2016 resp. 2020. Från 2011 då 508 lägenheter finns tillgängliga och fram till 2016, då behovet är 555 lägenheter, saknas 47 lägenheter.

2.3.7 Förslag till åtgärder

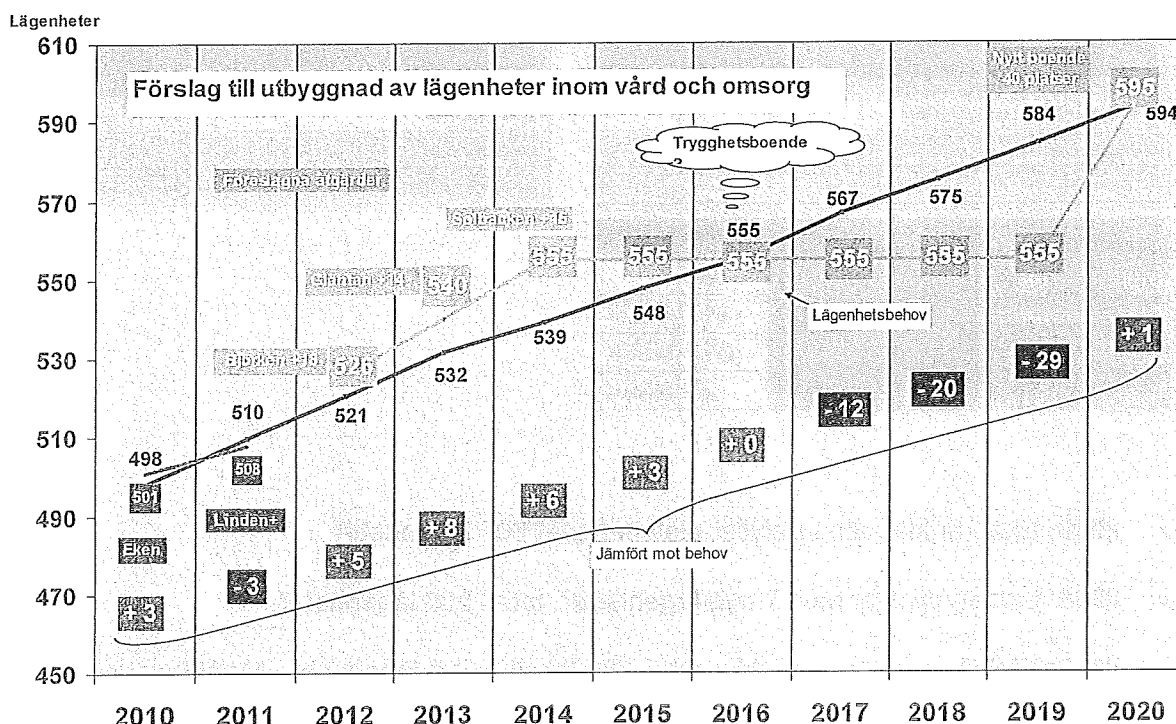
Behovet av lägenheter för tidsperioden 2011 t o m 2016 är 47 lägenheter.

Utredningens förslag till utbyggnad av Niklasbergsområdet ger en utökning med 47 lägenheter.

För att tillgodose äldre människors önskemål om egna val och beslut när det gäller bostad och ev. parboende, även vid funktionshinder, bör även ett trygghetsboende planeras inom de närmaste åren. I anslutning till bostäderna i ett trygghetsboende finns gemensamhetsutrymme för kost, gemenskap och träning, vilket kan utvecklas till ett centralt äldrecenter.

Trygghetsboende ska ej förväxlas med trygghetsplats som idag är en form av anhörigstöd inom VoO. Trygghetsboende för äldre är en boendeform som inte kräver individuellt biståndsbeslut och är därmed inte socialnämndens ansvar. Socialnämndens vill dock, genom sitt ansvar för medverkan i samhällsplanering belysa behovet och efterfrågan av Trygghetsboende. Trygghetsboende planeras utifrån äldre människors specifika behov, i samverkan mellan olika intressenter som t ex. seniororganisationer, byggherre, socialnämnd, m fl., Upplåtelse av bostäder sker via intresseanmälan och kö samt hyres- alternativt bostadsrättsavtal. Trygghetsboende är ett alternativ för att lösa äldre makars, sambos och partners önskemål om att leva tillsammans trots olika omsorgsbehov.

För att möta det prognostiserade behovet föreslås för år 2020 ett nytt boende med 40 lägenheter. Detta ger totalt 595 lägenheter vilket skulle generera ett överskott på 1 lägenheter. I vilken form dessa lägenheter skulle utformas överlämnas till kommande utredning.

Mot bakgrund av behovet av lägenheter visar matrisen nedan beräknade kostnader för att tillgodose den förväntade efterfrågan av bostäder inom Vård och Omsorg. Beräkningarna är gjorda med hänsyn till en förväntad ökad drift på 3% per år och en ökad investeringskostnad på 2% per år. Dessa procenttal är beroende på konjunktur, löneutveckling och andra faktorer i samhället.

2011	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Linden	7	16,7	48,0
Inventarier			2,5
Accumulerat	7	16,7	48,0

2012	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Björken	18	28,0	73,0
Inventarier			3,5
Accumulerat	25	44,7	121,0

2013	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Gläntan	14	23,1	59,0
Inventarier			3,0
Accumulerat	39	67,8	180,0

2014	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Solbacken	15	24,2	61,0
Inventarier			3,0
Accumulerat	54	92,0	241,0

2015	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Inget behov av utbyggnad			
Inventarier			
Accumulerat			

2016	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Inget behov av utbyggnad			
Inventarier			6,0
Accumulerat	54	92,0	241,0

2017	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Inget behov av utbyggnad	0		
Lgh och investering	0	0	0
Inventarier			
Accumulerat			

2018	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Inget behov av utbyggnad	0		
Lgh och investering	0	0	0
Inventarier			
Accumulerat			

2019	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Inget behov av utbyggnad			
Inventarier			
Accumulerat			

2020	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Nytt boende	40	24,9	71,0
Inventarier			3,5
Accumulerat	94	116,9	312,0

2011 - 2020	
Antal nya Lgh enl. förslag:	94
Accumulerad drift	117 MSEK
Investering	312 MSEK
Inventarier	22 MSEK

- **2010:** Eken är klar och uppfyller platsbehovet 501 lägenheter.
- **2011:** Linden blir klar med 7 nya lägenheter, totalt 508 lägenheter.
- **2012:** Björken planeras vara klar med ett tillskott av 18 lägenheter. Målsättningen med dessa lägenheter är att tillgodose behovet av boende för personer med psykiatriska behov (åldersrelaterade psykiska funktionshinder). Detta ger totalt 526 lägenheter. På Björken placeras ett gemensamt administrativt center för hela Niklasbergområdet innehållande ex. kontor, solrum, gym, konferenslokaler mm.
- **2013:** Gläntan planeras med 14 nya lägenheter vilket ger totalt 540 lägenheter.
- **2014:** Solbacken planeras med 15 nya lägenheter vilket ger totalt 555.

- **2015:** Enligt prognosen bör behovet av lägenheter vara i stort sett uppfyllt. Ev. kan ett mindre underskott uppstå.
- **2016:** Trygghetsboende planeras utifrån äldre människors specifika behov, i samverkan mellan olika intressenter som t ex. seniororganisationer, byggherre, socialnämnd m.fl. Upplåtelse av bostäder sker via intresseanmälan och kö samt hyres- alternativt bostadsrättsavtal.

Eftersom byggherren troligtvis är extern hamnar investeringskokstanden utanför kommunens ansvar.

- **2017:** Ingen nybyggnation föreslagen
- **2018:** Ingen nybyggnation föreslagen
- **2019:** Ingen nybyggnation föreslagen
- **2020:** För att möta det prognostiserade behovet föreslås ett nytt boende med 40 lägenheter. Detta ger totalt minst 595 lägenheter och täcker behovet.

Utredningens horisont är 2020. Enligt tillgänglig statistik kommer efterfrågan på lägenheter att öka med en topp runt 2025 – 2030 då många 40-talister har uppnått hög ålder och kommer att efterfråga lägenheter. Utredningen bedömer det viktigt att redan nu ha den längre horisonten för att kunna möta de ökande framtida behoven.

2.3.8 Trygghetsboende

Trygghetsboende ska ej förväxlas med trygghetsplats som idag är en form av anhörigstöd inom VoO. Trygghetsboende är en anpassad boendeform för äldre som kan erbjudas den enskilde utan föregående biståndsutredning och beslut. Man kan säga att ett trygghetsboende är en boendeform emellan det ordinära boendet och det särskilda boendet. I ett trygghetsboende ska finnas tillgång och närhet till gemensamhetslokaler, matservering, möjligheter till träning och rehabilitering samt larm och vardagsteknik. Det ska också finnas närhet till trygghet i form av personal vid ev. omvårdnadsbehov; en form av Äldrecentra. Målsättningen med trygghetsboende är att den äldre personen, innan ett akut behov uppstår, ska kunna söka och själv välja boendeformen och att boendet sedan ska fungera tillfredställande livet ut.

Det är svårt att i dagsläget prognostisera behovet och efterfrågan av trygghetsboende. Det framkommer dock ofta, i möten med intresseorganisationer och med enskilda, ett klart intresse för denna boendeform.

I Äldreboendedelegationens slutbetänkande "Bo bra hela livet" från 2008 står bl a om trygghetsboende "En form av bostäder för äldre som känner sig oroliga, otrygga och/eller socialt isolerade..... De som bor i trygghetsbostäder ska ha tillgång till en gemensamhetslokal med möjlighet att inta gemensamma måltider, personal som en gemensam resurs och trygghetslarm." I utredningen föreslogs en lagstiftning som senare ersattes med ett investeringsstöd.

Många äldre personer upplever att det är ett alltför stort glapp mellan bostaden i det ordinära boendet och det särskilda boendet. De bor kvar i den bostad där de trivs och känner sig trygga och där de kanske räknar med att kunna bo kvar till livets slut.

Med tilltagande ålder minskar det sociala nätverket och även utan allvarigare sjukdomar avtar funktionsförmågan och man blir mer sårbar. Oro och otrygghet, ibland också ensamhet, gör att man önskar ett annat boende. Dessa personer behöver en alternativ boendeform där bostaden och dess omgivning är tillgängliga, där det är nära till service och där det finns möjligheter till meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

Närhet till personal inom vård och omsorg är en viktig trygghetsskapande faktor för människor i detta skede av livet. Det handlar om ett alternativ som svarar upp mot det som i socialtjänstlagen anges som en uppgift för kommunen och socialnämnden, nämligen "att verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra" 5 kap, 4 § socialtjänstlagen.

2.3.9 Finansieringsstöd för trygghetsboende

2010-10-08 redogjorde socialdepartementet i ett pressmeddelande för regeringens satsningar i budget 2011 för äldreomsorgen; "Ökat självbestämmande i boendet för äldre,....bredda satsningen på anpassat boende för äldre, ...riktat stöd för att tillskapa fler lägenheter i särskilt boende och trygghetsboende....utveckla det statliga stödet för boendelösningar, stimulansmedel till kommuner som erbjuder lösningar för att äldre par ska kunna fortsätta bo tillsammans. Satsningen föreslås uppgå till 600 milj kr 2011"

2.3.10 Parboende

Under senaste åren har önskemål om parboende inom särskilt boende aktualiserats allt mer. Det finns politisk vilja och önskemål om att ytterligare öka möjlighet till parboende oavsett olikheter mellan makarnas omvårdnadsbehov, diagnoser och funktionsnedsättning.

Att kunna erbjuda möjlighet till parboende inom särskilt boende, trots ett omfattande omvårdnadsbehov vid till exempel demenssjukdom, innebär behov av strukturomvandling inom det särskilda boendet.

De särskilda boenden som i dag är speciellt utformade för personer med demenssjukdom saknar utrymme för friska makar eller makar med andra funktionshinder. Bostäder för demenssjuka är relativt små och överblickbara och har ett specifikt säkerhetstänk i utformning och personalbemanning. För att kunna erbjuda parboende även vid demensdiagnoser så måste nya boendeformer utvecklas och tillskapas. Samtidigt som antalet särskilda boenden

bör ligga på en sådan nivå att de även rymmer hyresgäster utan eget omvårdnadsbehov och behov av särskilt boende.

Möjligheten att tillgodose önskemål om parboende, även vid mer omfattande omvårdnadsbehov hos ena maken, eller vid olika behov hos båda makarna, ökar inom utredningens förslag om trygghetsboende. Trygghetsboende med flexibel upplåtelseform placerat inom ett äldrecentra, med både förebyggande stödfunktioner och närhet till gruppboende för permanent- eller växelvis demensboende, ger ett gott stöd för makar med olika behov och med önskemål om att bo tillsammans.

2.3.11 Hantering av önskemål om parboende i dagsläget

Sedan 2007-04-26 har makar, sambos och registrerade partners, genom en bestämmelse i 2 kap 2 § SoF, i de fall där båda har beslut om särskilt boende, och om båda begärt det, rätt till boende i samma lägenhet eller hus. Den lokala hanteringen här i Vänersborg följer direktiven i "Vägledning vid biståndsbedömning enligt LSS och SoL" antagen av socialnämnden 2008-03-27. Där anges att ;

"Då båda makarna ansöker om särskilt boende, bedöms makarnas behov var för sig. Se 3.3.4 Bostad i särskilt boende

I de fall då ena maken/makan får avslag på ansökan om särskilt boende, kan han/hon ändå flytta med sin omvårdnadsbehövande make/maka till det särskilda boendet (endast servicehus). Besittningsrätten upphävs via ett kontrakt som skrivs då makarna flyttar in på särskilt boende. Om den vårdbehövande avlider, görs en ny behovsprövning för den ej vårdbehövande maken/makan, om denne fortfarande inte har ett behov av särskilt boende träder upphävandet av besittningsrätten i kraft."

2.3.12 Bostäder för enskilt biståndsbeslut om särskilt boende

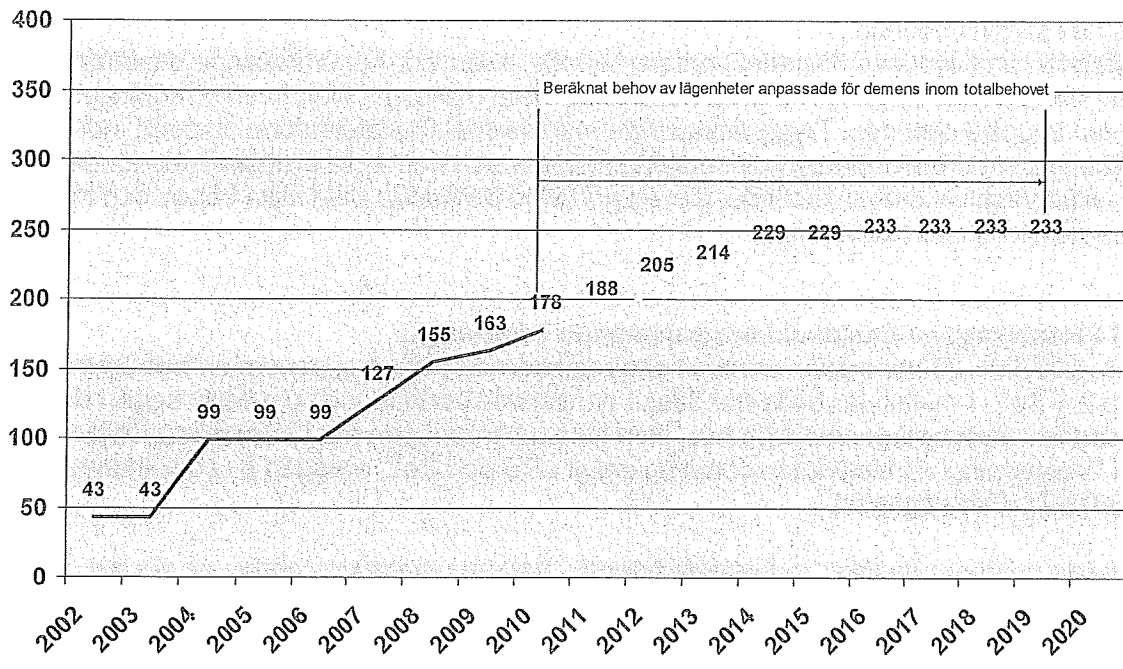
Biståndsbeslut om särskilt boende är oftast kopplat till antingen somatiskt omfattande omvårdnadsbehov eller olika former av demenssjukdomar. För att fullt ut tillgodose de behov som uppstår till följd av dessa tillstånd, så delas det särskilda boendeformerna upp i Allvårdsboende för mer somatiska funktionshinder och Demensboende för personer med demenssjukdom.

Allvårdsboende

Allvårdsboende erbjuder boende för personer med kvarvarande och omfattande funktionshinder efter t ex stroke eller andra kroniska sjukdomar. Under senare år så har andelen allvårdsboende minskat i relation till andelen demensboende.

Demensboende

Som en följd av en allt mer åldrande befolkning ökar antalet demensdiagnoser. Av de varierande behov som finns inom äldreomsorgen är demenssjukdomarna de som gör det svårast för den enskilde att klara kvarboende i egna hemmet. Med stöd av demensteamet har dock kvarboendet kunnat förlängas. Det finns emellertid en gräns där säkerheten för den enskilde och andra inte längre kan garanteras och ett särskilt boende blir nödvändigt. Alla lägenheter som skapas inom äldreomsorgen förbereds för demensboende med färgsättning, kontraster tillgänglighet etc. Nedanstående kurva visar det planerade antalet lägenheter för demens fram till 2020. Lägenheterna ingår som en del i det totala behovet av boendelägenheter.

2.4 Bakgrund till boendebehov för Individ- och familjeomsorg

2.4.1 Nuläge

Sektionen för missbruksstöd har idag olika boendeformer att erbjuda personer missbruks- och beroendeproblematik.

Boende	Ar	2010
Lågtröskel		0
Akutboende		8
Stödboende för män		8
Ref/Trä./skyddsboende för kv.		0
Unga vuxna 20-27		0
Servicetrapphus (med VoO)		0
Gemensam boendeform(IFO/OoF)		0
		16

(Antal stödboende för män är 8-10)

Kyrkängens gård:

Boendeformen är tänkt som ett akut "natt för natt" boende, och under en kortare tid och det finns inget krav att personen är nykter/drogfri när han/hon kommer till boendet. Boendet har funnits i denna form sedan 2006 och installation av nya boendet, tillsyn, tvätt av kläder/sänglinnen samt härbärgerande stöd sker av boendestödjare inom sektionen för missbruksstöd. Varje person som vistas vid Kyrkängens gård har en handläggare vid sektionen för missbruksstöd samt en boendestödjare från Marierovägens stödboende.

Boendet används då och då för enbart kortare behov av bostad och kostar 50 kronor/natt. Det finns dock en kategori personer som har svårt för att ta sig vidare från Kyrkängens gård då deras beroendeproblematik och livsföring är av en sådan art att de har svårt för att vilja inrätta sig eller klarar av att inrätta sig i de skyldigheter det medför att leva i ett träningsboende eller egen lägenhet. Dessa personer blir kvar i boendet över tid och bedömningen görs att de är i behov av ett lågtröskelboende som anpassas efter deras behov. Detta boende saknas idag i Vänersborgs kommun vilket innebär att de "felaktigt" bor kvar på Kyrkängens gård. Steget att flytta in till Marierovägens stödboende är för stort men på grund av avsaknad av lågtröskelboende sker detta ändå med tidigare angivna konsekvenser som följd.

Marierovägens stödboende:

Denna boendeform är ett **stöd/referensboende** för personer med missbruks- och beroendeproblematik där den enskilde kan bo under en tid för att "träna" sig i att bo, alternativt "visa" att mogenhet för att ordinärt boende för att därigenom få referenser till möjligheten att gå vidare till annan boendeform på ordinära bostadsmarknaden. Boendet är förenat med att aktivt vilja arbeta i en förändringsprocess för att stabiliseras i sin nykterhet/drogfrihet och också ställa sig bakom de regler som gäller för boendet avseende att inte uppträda hotfullt och att inte nyttja alkohol eller droger i fastigheten. Boendet ges som en biståndsinsats utifrån 4 kap. 1 § SoL och varje enskild person har en genomförandeplan för hur stödet från boendestödjare ska se ut och insatsen följs upp och omprövas regelbundet.

Fastighet via Kommunfastigheter:

Detta är en fastighet (mindre hus 2 rok) belägen i Brålanda som sektionen för missbruksstöd hyr av Kommunfastigheter. Boendet hyrs sedan ut i formen av ett andrahandskontrakt för person/personer som är i behov av detta "särskilda boende" då det ligger fritt från grannar nära inpå. Detta boende hyrs idag av en person och svarar väl överens med dennes behov.

Sociala kontrakt:

Detta är ett samarbete som socialförvaltningen har tillsammans med Vänersborgsbostäder. Socialförvaltningen har möjlighet att, via en arbetsgrupp (Bosam) diskutera personer som är i behov av eget boende i form av lägenhet. Därefter, om Vänersborgsbostäder godkänner det, kan ett socialt kontrakt bli aktuellt. Denna bostad hyrs av klienten i andra hand utan att klienten uppnår besittningsrätt. Detta kontrakt är förenat med olika regler såsom att personen ej får ha andra inneboende, ej uppträda störande för sina grannar, ej inneha husdjur samt upplåta fullmakt i inkomst för att på så vis garantera att hyran blir betald. Vid misskötsamhet kan en person bli uppsagd och ska då vara ute ur lägenheten på sju dagar. Boendet är en insats enligt 4 kap 1 § SoL och ska följas upp och omprövas regelbundet.

I dagsläget finns 43 sociala kontrakt och av dessa hyrs 16 stycken av personer med missbruk- och beroendeproblematik.

Alla personer som har någon form av insats gällande boendeproblematik kan samtidigt ha andra stödinsatser såsom boendestöd, råd- och stödkontakt med syfte att arbeta för att boendet ska bli tryggt och långsiktigt. Utifrån de sociala kontrakten genomförs ett stort gemensamt arbete med Vänersborgsbostäder och boendestödsteamet för att förhindra uppsägningar för de personer som bor i sociala kontrakt.

2.4.2 Speciella behov

Kvinnor med missbruks- beroendeproblematik utgör en grupp som är extra utsatta för våld såväl psykiskt, fysiskt som sexuellt. De har ett stort behov av att erbjudas boendeproblematik där de inte behöver dela dessa med män. I nuläget har vi svårt att klara av detta lokalt. Utredningen ser ett behov av att ha ett boende liknande Marierovägens stödboende men enbart för kvinnor. Detta kan då fungera som stöd/referensboende samtidigt som det kan fungera som ett akut skyddande boende. Under 2011 bedrivs i samarbete med Lilla Edets kommun och Trollhättans kommun ett projekt i form av skyddad boende för dessa kvinnor. Detta boende kan erbjuda 3 lägenheter för alla tre kommunerna. Bedömningen görs att från år 2012 behöver denna form av skyddsboende finnas permanent och önskvärt hade varit att ha en fastighet i form av trapphus, med en personallägenhet och övriga lägenheter för uthyrning där samtliga delar av boendeproblematik kan erbjudas för kvinnor.

Andra grupper med speciella behov är:

- Personer med samsjuklighet (psykiatrisk problematik och missbruk/beroende)
- Personer med samtidiga behov av boendestöd och insatser av vård och omsorg.
- Unga vuxna som saknar förankring och som kan bedömas för unga för att bo vid Marierovägens stödboende och som inte klarar socialt kontrakt i egen lägenhet.

2.4.3 Hemlöshet

Texten är hämtad ur separat utredning om hemlöshet i Vänersborgs kommun.

Regeringens strategi – hemlöshet många ansikten mångas ansvar – har syftet att skapa en struktur som tydliggör att många aktörer på nationell, regional och lokal nivå har ett ansvar och en roll att spela i arbetet mot hemlöshet. För arbetet med strategin har fyra mål formulerats;

1. alla ska vara garanterade tak över huvudet och erbjudas fortsatta samordnade insatser utifrån individuella behov.

2. Antalet kvinnor respektive män som är intagna eller inskrivna på kriminalvårdsanstalt, behandlingsenhet, har stödboende eller vistas på hem för vård eller boende (HvB) och inte har ordnad bostad ska minska
3. Inträde på den ordinarie bostadsmarknaden ska underlättas för kvinnor respektive män som befinner sig i boendetrappor
4. antalet vräkningar av barn skall minska

Att ha ett hem är grundläggande för möjligheten att kunna forma sin tillvaro och planera för framtiden. Att vara hemlös, eller leva i en boendeform som inte är anpassad efter sitt behov, har därför en mycket vidare innebörd än att man är utan bostad. Förlusten av bostaden kan också beskrivas som förlusten av ett antal "förmågor". Det handlar om att kunna ha ett arbete, att kunna sköta sin hälsa och att ha ett stabilt socialt nätverk. Bostaden är ett grundläggande behov, oavsett eventuellt övriga problem som en människa kan ha. Forskningen ger stöd för att trygghet och stabilitet i boendet, med tillgång till individuellt anpassat stöd, är en viktig förutsättning för att en person ska stärkas till att förändra sin situation. Därför bör bostaden inte villkoras med till exempel medverkan i behandling.

För att en människa med missbruks- och beroendeproblematik fullt ut ska klara av att/orka fokusera på det arbete det innebär att genomföra en förändring avseende missbruks- och beroendeproblematik behöver bostaden komma först för att tillförsäkra den enskilde en trygg bas och en skälig levnadsnivå. Med begreppet bostad först menas att den enskilde får möjlighet att bo utan villkor om nykterhet samt en trygghet i att ha ett eget kontrakt.

2.4.4 Framtida behov

2011	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK	2012	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Lågtröskelboende	9	1,5	0,0	Tränings-/Ref-/Skyddsboende.Kv	8	2,0	0,0
Nytt Akutboende	2	0,5	0,0	Omvårdnadsboende. VoO/IFO	6	0,5	0,0
Accumulerat	11	2,0	0,0	Accumulerat	25	4,5	0,0

2013	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK	2014	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
Träningsboende för unga	11	2,5	0,0		0	0,0	0,0
Accumulerat	36	7,0	0,0	Accumulerat	36	7,0	0,0

2015	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK	2016	Nya Lgh	Drift MSEK	Invest. MSEK
	0	0,00	0,0		0	0,0	0,0
Accumulerat	36	7,0	0,0	Accumulerat	36	7,0	0,0

2011 - 2016				Befintliga Lgh 2010:	16
Antal nya Lgh enl. förslag:	36			Antal Lgh 2016 enligt förslag:	52
Drift för föreslagna Lgh	7,0	MSEK			
Investering	0,0	MSEK			

För att klienter som under kortare tid eller längre tid har kontakt med sektionen för missbruksstöd ska kunna genomföra en hållbar förändring av sin situation avseende alkohol- och drogberoende krävs att de erbjuds den basala grund som en bostad ger. Utan denna grund är det mycket svårt att tillsammans med de enskilda individerna arbeta fram en hållbar förändring som kan bidra till ett värdigare liv.

2.4.5 Lågtröskelboende

Det akutboende som finns idag tenderar att bli en permanentad boendeform för en målgrupp vars drogförhållande matchar deras förmågor/önsknings. Fastigheten motsvarar inte idag kraven för hur ett mer permanent boende ska vara utformat.

Bedömningen görs därför att Individ- och familjeomsorgen är i relativt akut behov av ett boende för personer med flerårig missbruks- och beroendeproblematik, och som har svårt för att över tid avhålla sig från alkohol/droger. Boendet ska fungera som ett lågtröskelboende för män och vara förenat med lågt ställda krav på nykterhet/drogfrihet. Boendet behöver ha karaktären av moduluppbyggnad då behovet av antalet lägenheter kan komma att variera över tid. Lägenheterna ska rymma rum, litet kök samt dusch/toalett. Personen ska sköta boendet på egen hand men ha tillgång till omvårdnadsinsatser/stödinsatser från boendestödjare IFO alternativt också stöd från personal inom OoF samt personal inom VoO om de enskilda individerna har behov av de biståndsinsatser som erbjuds inom de respektive avdelningarna.

Personer som är aktuella för boendet beviljas det med insats enligt 4 kap. 1 § SoL och insatsen omprövas regelbundet. Detta innebär att varje individ som får sitt boendebehov tillgodosett via denna form har en egen genomförandeplan. Boendet möjliggör att erbjuda personer som har mycket svårt för att ta sig in på den reguljära bostadsmarknaden ett eget värdigt boende med stöd runt sig som person.

Boendet skulle möjliggöras genom att Kommunfastigheter får ett uppdrag i att renovera nuvarande hus som används som akutboende idag till att innehålla samkvämsrum, personalutrymmen samt lägenhet som kan användas för akuta lösningar med tak över huvudet till en tid om högst fjorton dagar. Runt detta hus finns mark att ställa upp flertalet boendemoduler som ska fungera som lågtröskelboende där varje person förhyr sin modul. Boendemodulerna innehåller rum, pentry, wc vilket gör att de uppfyller kraven på ett fullvärdigt boende.

Boendestödsgruppen kommer till denna boendeform stå för driften i form av omhändertagande/socialt stöd, praktiskt/pedagogiskt stöd i att hjälpa de enskilda att hålla ordning i boendet samt vara ett stöd i övriga myndighetskontakter. I ett samarbete med ideella organisationer, där de finns under ett antal timmar varje dag, (i det centrala huset där personallägenhet och samkvämsrum finns) kommer vi erbjuda en möjlighet att delta i social samvaro och exempelvis möjlighet att laga mat och äta tillsammans.

Antal personer idag i behov av denna form av boende bedöms uppgå till 8 stycken, fyra av dessa bor idag på Marierovägens stödboende och kommer inte vidare då de inte bedöms klara kraven för socialt kontrakt eller eget kontrakt. Personerna har svårigheter att klara av de krav som också omger referensboendet. Två personer hyr boenderum på Kyrkängens akutboende över tid och de övriga tre har antingen valt att lösa boendesituationen på egen hand eller har eget boende men med stora svårigheter.

AB Vänersborgsbostäder har räknat på kostnaderna för denna boende form. Modulerna finns i två storlekar 24 och 48 kvm. Hyreskostnad för 3 st av den mindre modellen är 242 089 kr /år och 378 889/år för den större. Som bilaga finns en mer detaljerad kalkyl.

2.4.6 Akutboende

Akutboendet ska vara ett boende för personer som av olika anledningar hamnat i ett akut läge och inte kan lösa sin akuta bostadslöshet. Personer kan nyttja boendet natt för natt och det ska inte bli något långtidialternativ, utan handla om en period om högst en till två veckor. Önskvärt är att akutboendet skulle vara i form av "bodrar" avsedda för en person. Bodarna ska vara av enkel art och i stort bestå av sängplats, byrå, litet avställningsbord. I anslutning bör ett större hus ligga där det finns möjlighet att tillreda/äta mat samt tvätta sig och där personal finns några timmar per dag. Denna boendeform natt för natt kan vara beläget i närhe-

ten av ett lågtröskelboende och skulle kunna skötas av en utökad boendestödsgrupp alternativt av andra på uppdrag av Individ- och familjeomsorgen. Genom detta möjliggörs att driva ett akutboende i dess rätta bemärkelse. För att täcka behovet av detta boende kan en modul, 24 kvm, användas

2.4.7 Referens och träningsboende (Mariero)

Boendet finns idag, men om alternativerna ovan fanns skulle målgruppen på Marierovägen bli mer den samma då de som idag har behov av lågtröskelboende finns på antingen Kyrkängens akutboende, i träningsboende vid Marierovägen eller på köpt plats blandat med personer som har önskan om en tryggare plats för att fortsätta arbeta med sin nykterhet/drogfrihet. Detta skulle möjliggöra att boendestödjarna på Marierovägen skulle kunna ta emot fler personer i träningsboende på Marierovägen som idag kan vara hänvisade till att bo runt hos människor i deras nätverk eller får köpt plats på institution eller i familjehem.

Marierovägens stödboende fungerar som, och ska fortsatt fungera som ett boende för män som är i behov av att tränas i att bo och ta eget ansvar och som har en önskan och en strävan i att leva nyktert/drogfritt. Boendet bör beviljas genom bistånd enligt SoL och följas upp regelbundet. Meningen med boendet är att personer ska kunna gå vidare i annat alternativ med större självständighet efter en tids träning som ex socialt kontrakt allt "Bostad först". Boendet är/ska vara bemannat till viss del dygnet runt. Boendeformen blir mer tydlig om de personer som har behov av ett lågtröskelboende får detta i den region. Boendet kan ta emot upp till 8-10 personer och kostnad för att driva boendet i kombination med boendestödsuppdrag utanför huset uppgår till 5 094 000 kr per år.

Bedömningen görs att uppdragen utanför huset ökar successivt, vilket får som konsekvens att personalstyrkan har en ökad arbetsbelastning i jämförelse från när vi startade boendeformen. Skulle möjligheter ges till att öka personalstyrkan så kan denna nya personalgrupp arbeta gentemot lågtröskelboende, träningsboende för kvinnor samt också eventuellt akutboende. Uppdragen gentemot unga vuxna i egen boendeform/socialt kontrakt skulle koncentreras till den personalgrupp som arbetar på det boendet och denna arbetsgrupp koncentrerar sig för de över 27 år.

2.4.8 Referens- och träningsboende i kombination med akutlogi och skyddat boende för kvinnor

Erfarenhet och forskning visar att kvinnor med missbruks- och beroendeproblematik i de allra flesta sammanhang där de delar boendeformer, behandlingsvistelser eller liknande hamnar i ett underläge gentemot männen och riskerar att bli utsatta för fysiskt, psykiskt eller sexuellt våld. Detta i paritet till det våld de har utsatts för/utsätts för i den "verklighet" de befinner sig.

I dag har Individ- och familjeomsorgen ett (1) träningsboende för personer med missbruks- och beroendeproblematik och det innebär att kvinnor och män tillsammans finns i boendet då vi inte har möjlighet att erbjuda kvinnor ett "eget" träningsboende.

Bedömningen görs därför att Individ- och familjeomsorgen har behov av ytterligare ett träningsboende och då för kvinnor som är i behov av att träna i att bo och ta eget ansvar kring sin boendeform. Boendet ska vara utformat i ett trapphus med en personallägenhet och några lägenheter som erbjuds kvinnorna. Boendet ska beviljas enligt SoL och den genomförandeplan som utformas tillsammans med varje kvinna ska följas upp regelbundet tillsammans med henne. Fokus under träningsboendetiden ska vara på drogfrihet/nykterhet, samtal kring erfarenheten av att blivit utsatt för våld, hjälp med att utforma en egen meningsfull fritid som leder till positiva erfarenheter, samt aktivt arbeta för att varje person i boendet är i någon form av sysselsättning.

Meningen är att personer ska gå vidare i annat boendevalternativ efter en tids träningsboende med större självständighet som ex socialt kontrakt. Boendestödjare ska då erbjudas i den nya boendeformen. Personal ska finnas tillgänglig dygnet runt.

Boendet ska också fungera som ett kombinerat akutboende för kvinnor som är i behov av att bo natt för natt under en tid, samt akutplats för kvinnor med missbruks och beroendeproblematik som blivit/är utsatta för våld. Detta för att minimera att vi medverkar till att kvinnor i blandade boendeformer i dessa riskerar att utsättas för ny form av våld. Detta möjliggör också att Individ- och familjeomsorgen kan erbjuda skydd på hemmaplan istället för köpt skyddsplats. Boendet skulle också möjliggöra att köpt vård i form av ex länkhemsvistelse kan minska då vi kan erbjuda den formen i detta boende.

Kostnad för boendeformen uppgår till personalkostnader med ytterligare 3 boendestödjare att bygga på det redan befintliga boendestödsteamet, samt kostnad för lokalhyror m.m. Sammantaget beräknas detta kosta 1 850 000.

2.4.9 Boende för unga vuxna 20-27

Individ- och familjeomsorgen saknar idag ett boende för unga personer 20-27 år som har ett riskbruk/missbruk av alkohol/narkotika och parallellt med detta stora svårigheter att klara av boende i egen boendeform. Dessa unga vuxna är i behov av ADL-träning samt i att erhålla en trygghet och struktur i sin vardag för att klara av att upprätthålla nykterhet/drogfrihet samt i att på sikt klara eget boende. Boendet bör beviljas enligt SoL med en tydlig genomförandeplan som tillsammans med den unga vuxna följs upp och regelbundet.

Boendet ska kombineras med frivilliga behandlingsinsatser via Samtalsmottagningen Språngbrädan någon för av daglig sysselsättning/praktik samt ett aktivt arbete med att hjälpa varje person att skapa sin aktiva meningsfulla fritid i trygga former som möjliggör skapande av nya sammanhang och nya positiva nätverk. Personal i boende behöver arbeta i nära samarbete med kommunens psykiatri, OoF samt också regionens psykiatri.

Boendet utformas i ett trapphus med en personallägenhet och lägenheter för de unga vuxna. Personal ska arbeta mycket i den unge vuxnes träningslägenhet med ADL-träning. Personalen bedöms behöva finnas på plats i boendet och ska inte ha andra uppdrag än eventuellt boendestöd för unga vuxna i egna lägenheter utanför huset. Bemanning bör finnas till viss del dygnet runt och med tillsyn natttid alternativt sovande jour med möjlighet till stöd från vaken natt.

Kostnad för boendet beräknas uppgå till 500 000 kronor plus personalförstärkning med 3 personer, sammantaget beräknas kosta 1 850 000 årligen.

Antal unga vuxna i behov av denna boendeform idag 2010 bedöms uppgå till 11 stycken.

I kombination med denna boendeform bör en daglig verksamhet för den yngre målgruppen, 20-30 år, byggas upp där de yngre vuxna kan erbjudas social samvaro, strukturerad sysselsättning i form av skapande verksamhet samt möjlighet till att laga mat och äta tillsammans. Detta skulle möjliggöras genom att utöka nuvarande personalgrupp på Basenheten med ytterligare en person och också genom att anskaffa en lokal att driva verksamheten i. De fyra grupphandledarna skulle räcka för att bemanna två dagliga verksamheter med olika innehåll beroende av målgrupp. I kombination med detta har personerna samtalsbehandling via samtalsmottagning Språngbrädan.

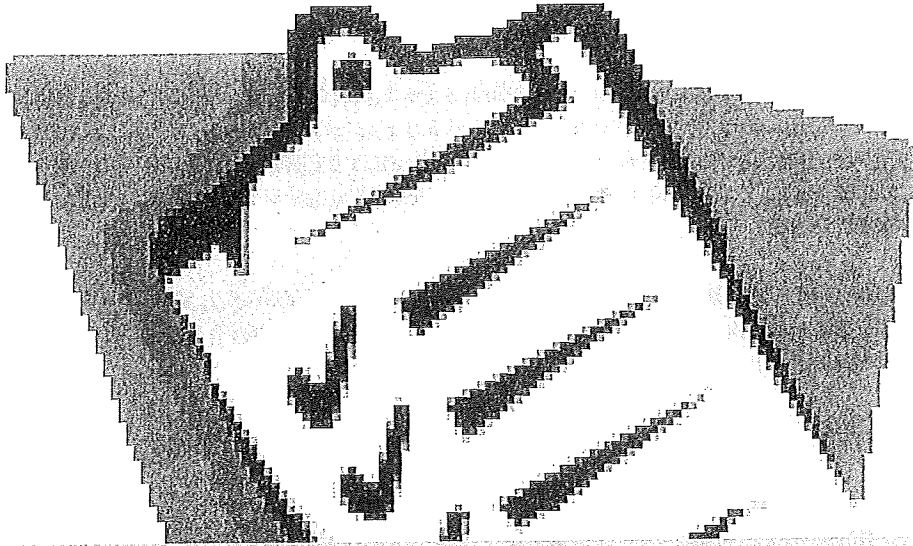
2.4.10 Äldre personer med missbruksproblematik

Ett boende för äldre personer med långvarig missbruk/beroendeproblematik som i kombination har ett stort omvårdnadsbehov pga. fysiska skador/sjukdomar – s.k. samsjuklighet. Boendet bör ligga i ett enhetligt trapphus med en kombinerad personal/baslägenhet. Där kan det serveras gemensamma måltider och viss social samvaro för de som önskar. Boendet bör

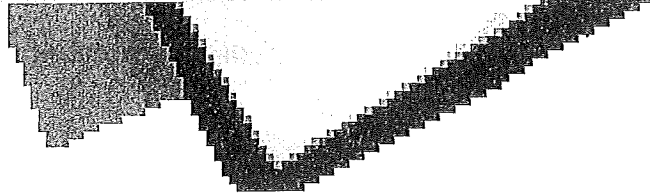
hålla en hög nivå på insatser gällande omvårdnad av såväl hemsjukvård samt hemtjänst i kombination med psykosociala stödinsatser vad gäller missbruk.

Ev. skulle boendet kunna vara ett bistånd som beviljas enl. SoL och personen ifråga får då tillgång till den service som boendet ger. Alternativt skulle boendet kunna vara i formen av sociala kontrakt/egna kontrakt med biståndsinsatser från hemsjukvård, hemtjänst och psykosocialt stöd.

Kostnad för boendet är ca 500 000/år samt befintlig personalstyrka i ett samarbete med personal inom VoO. Antal personer i behov av denna boendeform idag bedöms uppgå till 6 stycken

3. Uppdragsbeskrivning

3. Uppdragsbeskrivning

3.1 Uppdraget

Uppdragsgivare: Socialchef Sture Johansson

Rubrik:

Boendeutredning 2011 - 2015 med utblick mot 2020.

Vad skall göras?

Boendeutredning finns för åren 2006-2011 med utblick mot 2016 behandlad i socialnämnden 2006-11-30. Denna boendeutredning har legat till grund för socialnämndens framställning om medel till nya/ombyggda boenden, ofta med viss förskjutning i tid jämfört med utredningen. Boendeutredningen 2006-2011 omfattar behoven inom avdelningarna Vård och omsorg och Omsorg om funktionshindrade.

Den nya boendeutredningen tar sitt avstamp i 2006 års boendeutredning, vad som idag är genomfört och fortsatt aktuellt att genomföra. Dessutom ska utredningen inkludera behoven hos målgruppen missbrukare och hemlösa.

Gällande lagstiftning, förordningar och råd från Socialstyrelsen, Boverket, SKL m.fl. ska beaktas.

Teknisk expertis bör medverka vid bedömning av om om- och tillbyggnadsmöjligheter, alternativt avveckling och för kostnadsuppskattningar.'

Utredningen ska innehålla:

- Befolkningsutveckling och analys av efterfrågan (pröva om mätvärden från förra utredningen fortfarande har bärighet)
- Behov av enheter/avdelningar för speciella målgrupper/diagnosgrupp gärna med förslag till lokalisering
- Bedömning av vilka enheter, som i framtiden kan nyttjas för annat ändamål eller målgrupp alternativt avvecklas.
- Ekonomisk beräkning av investeringskostnader och driftskostnader för respektive enhet
- Externa fastighetsägare (ABVB m.fl.) informeras och inkluderas i utredningen om så bedöms lämpligt

Varför ska det göras?

Socialnämnden och kommunen som helhet behöver en aktuell fastställd plan att utgöra underlag för mål- och resursplan, bevakning av lediga fastigheter och ställningstagande i planfrågor.

Hur ska det göras?

Traditionell utredning under medverkan av avdelningsrepresentanter och ev. expertis. Se utredningsorganisation nedan.

Beräknad tid:
Ca 8 månader

Färdigtidpunkt:2010-12-31

Vem ska utreda?

Arbetsgruppen består av

Bit. Äldreomsorgschef	Ann-Sofie Borg Sjögren
Verksamhetsutvecklare	Lena Sjöström
Enhetschef	Karin Hallberg
Utredare	Curt-Göran Crantz

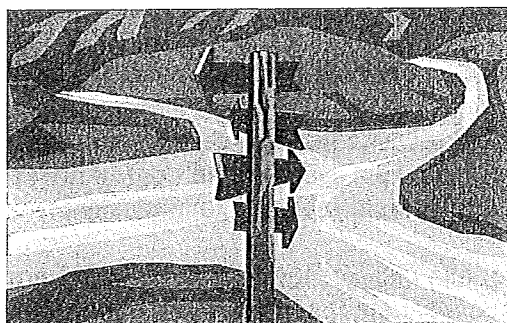
Socialförvaltningens ledningsgrupp utgör styrgrupp för utredningen.
Till utredningen knyts en referensgrupp bestående av fackliga representanter från Kommunal (2 st) och vardera en från SKTF, Vårdförbundet. Ledarna och SACO-förbunden.

Externa kostnader:

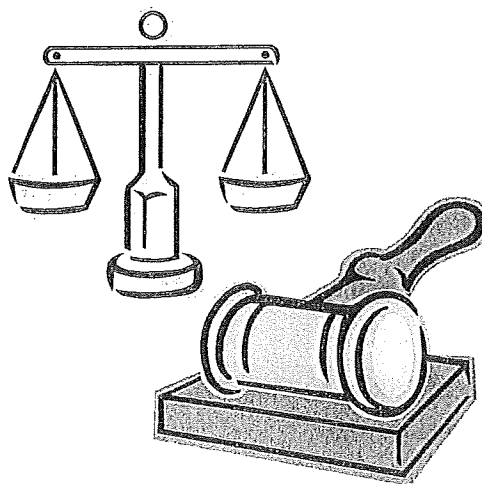
Ev. kostnader för konsulthjälp ska godkännas av socialchef.

Hur ska utredningen presenteras:

Skriven utredningsrapport jämte presentationsmaterial för offentlig visning.

4. Lagstiftning och styrning

4. Lagstiftning och styrning

4.1 Lagstiftning

Varje kommun har generellt ett ansvar för bostadsplanering för kommunens invånare, enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. I socialtjänstlagen (SOL, 2000:453) och lagen om stöd till och service till vissa funktionshindrade (LSS, 1993:387) framgår att kommunen har ett särskilt ansvar när det gäller boende för äldre och funktionshindrade.

Det står att "socialnämnden ska medverka till att den enskilde får bo på ett sådant sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd och ska inrättas bostäder med särskilt service för dem som behöver ett sådant boende".

Enligt SOL ska den enskilde tillförsäkras skälig levnadsnivå.

I LSS anges konkret vilka insatser de personer som omfattas av lagen har rätt till om man behöver sådan hjälp i sin livsföring och om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. I LSS ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor.

Enligt de nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård som finns som vägledning, för bland annat socialtjänsten, sägs bl.a. att " *för att erhålla en stabilitet över tid och en bestående förändring på lång sikt krävs att de enskilda individerna erbjuds trygga anpassade boendeformer, sysselsättning anpassad efter deras förmåga, samt psykosocialt samtalsstöd under lång tid i livet. Dessa insatser behöver finnas oberoende av vilken drog personen använder.*"

4.1.1 Socialtjänstlagen (SoL)

2.2 § "Socialnämndens medverkan i samhällsplaneringen skall bygga på nämndens sociala erfarenheter och särskilt syfta till att påverka utformningen av nya och äldre bostadsområden i kommunen. Nämnden skall också verka för att offentliga lokaler och allmänna kommunikationer utformas så att de blir lättillgängliga för alla."

Nya paragrafer som trädde i kraft 1 januari 2011

4 §

Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund).

Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Lag (2010:427).

5 § / Socialnämnden ska verka för att äldre människor får goda bostäder och ska ge dem som behöver det stöd och hjälp i hemmet och annan lättåtkomlig service.

Kommunen ska inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd.

4.1.2 Lagen om särskilt stöd till vissa funktionshindrade (LSS)

LSS är en rättighetslag. De som uppfyller kraven för att tillhöra lagens personkrets har rätt att få vissa i lagen angivna insatser förutsatt att behov föreligger och att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt.

9.8 § *"boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet"*

9.9 § *" bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna"*

4.1.3 Påföljder

En kommun eller ett landsting som underlåter att utan oskäligt dröjsmål tillhandahålla en insats någon är berättigad till enligt en domstols avgörande, skall åläggas att betala en särskild avgift. [2002:439]. Avgiften, som tillfaller staten, fastställs till lägst tio tusen kronor och högst en miljon kronor. När avgiftens storlek fastställs skall det särskilt beaktas hur länge dröjsmålet pågått och hur allvarligt det i övrigt kan anses vara.

Avgiften får efterges om det finns synnerliga skäl för det. I ringa fall skall inte någon avgift tas ut. Om en kommun eller ett landsting efter att ha ålagts att betala särskild avgift fortfarande underlåter att tillhandahålla insatsen får ny särskild avgift dömas ut. [2002:439]

Särskild avgift får dömas ut bara om ansökan enligt 28 c § delgetts kommunen eller landstinget inom två år från det att domen om insatsen vunnit laga kraft. [2002:439]

4.1.4 Övrig lagstiftning som kan påverkar utformningen av boendet

En rad andra lagar är också styrande när det gäller utformningen av boende. Exempel på detta är hälso- och sjukvårdslagen, arbetsmiljölagen, räddningstjänstlagen, Boverkets byggregler, handikappnormen, yrkesinspektionens bestämmelser, FN:s standardregler, Lagen om färdigbehandlade, sanktionsavgifter etc..

Den 1 september 2008 trädde en ny vårdform i kraft – öppen psykiatrisk tvångsvård och öppen rättspsykiatrisk vård. Den nya vårdformen ska gälla patienter som inte behöver vårdas i slutenvård men som behöver iaktta särskilda villkor för att vården ska kunna ges i öppen-vård. När chefsöverläkaren ansöker till förvaltningsdomstol om att få föra över en person till vårdformen ska det till ansökan bifogas en samordnad vårdplan. Av den ska framgå vilka behov patienten har av insatser från hälso- och sjukvården och socialtjänsten, vilka enheter som ansvarar för de insatser som planeras och vilka beslut som kommunen har fattat för att tillgodose patientens behov. Kommunen kommer att ha ansvar för insatser enligt socialtjänstlagen, LSS och hälso- och sjukvårdslagen (kommunernas hälso- och sjukvård) för de personer som blir föremål för den nya vårdformen.

4.2 Kommunövergripande strategiska mål

Vision Vänersborg

"Vänersborg är den framgångsrika kommunen vid Vänerns sydspets. En kommun känd för nytänkande, effektivitet och god service, en kommun där medborgarna känner sig trygga, delaktiga och har inflytande. Närheten till vattnet utnyttjas som en viktig resurs för boende, näringsliv och turism.

"En god företagsmiljö, snabba kommunikationer, ett rikt utbildningsutbud och en livaktig kultur- och fritidsverksamhet gör kommunen attraktiv för såväl företagsamhet som boende."

"All kommunal verksamhet omfattas av tanken på ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart samhälle. Miljömål är antagna och genomförda".

Kommunfullmäktige antog i juni 2010 sju strategiska utvecklingsområden av vilka följande är mest relevanta för denna utredning;

Boende:

"Boendet ska upplevas stimulerande och tryggt med närhet till service och rekreation. Det ska finnas olika boendialternativ. Nya bostäder och bostadsområden byggs centrumnära men också sjönära och grönnära för att ta vara på Vänersborgs naturvärden".

Utredningen utgår från att ovanstående inriktningsmål även gäller för bostäder som används av brukare genom socialförvaltningens försorg.

Serviceskyldighet, samverkan och effektivitet:

"Bemötandet av invånare, företag och andra intressenter ska förbättras och tillgängligheten till kommunens tjänster ska öka".

"Bemötandet och tillgängligheten ska förbättras och skapa fler nöjda brukare".

Lokala miljömål:

"Fortsatt minskning av energianvändningen i de egna lokalerna"

4.3 Politisk inriktning och vision för socialnämnden

Socialnämnden har i mål- och resursplanen 2008-2010, mot bakgrund av den förvaltningsovergripande visionen och målen, fastlagt nämndens vision, strategiska utvecklingsområden och inriktningsmål för verksamheten.

Målbeskrivning allmänt

Nedan beskriver den politiska inriktning som gäller för verksamheten. Uppgiften för våra verksamheter är att omsätta vision och mål i konkret verksamhet. Följande styrkedja gäller:

1. Vision
2. Värdegrund
3. Strategiska utvecklingsområden
4. Inriktningsmål nämndsgemensamma

5. Inriktningsmål avdelningsspecifika

- Vård och omsorg
- Omsorg om funktionshindrade
- Individ och familjeomsorg

4.3.1 Socialnämndens Vision

Visionen beskriver hur vi vill att vår organisation ska se ut i framtiden. Tanken med en vision är att den ska ena, vara en inspirationskälla och en kompass som visar riktningen för verksamheten de kommande åren. Socialnämndens vision är:

**Socialnämndens verksamheter står för att:
"Vilja, våga, kunna – tänka nytt – tillsammans!"**

4.3.2 Socialnämndens värdegrund

Värdegrund handlar ytterst om relationer mellan människor och om hur vi behandlar varandra. De värden som lyfts fram och som socialnämndens verksamheter ska förmedla är:

Socialnämndens verksamheter ska på demokratins och solidaritetens grund främja människors sociala och ekonomiska trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Det ska ske med hänsyn till individens ansvar för sin och andras sociala situation och inrikta sig på att frigöra och utveckla enskilda och grupperns egna resurser. Verksamheten ska präglas av respekt för individens självbestämmande och integritet. Socialnämndens verksamhet ska utmärkas av dessa perspektiv: genus, integration, förebyggande och samverkan. När åtgärder rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver.

4.3.3 Socialnämndens strategiska utvecklingsområden

Strategiska utvecklingsområden är de gemensamma uppdrag som verksamheten ska medverka till att genomföra genom åtaganden inom respektive ansvarsområde. De fem utvecklingsområden som socialnämnden fastställt är:

- Förebyggande och stöd
- Kvalitet/ service
- Boende
- Integration/ delaktighet
- Trygghet

4.3.4 Inriktningsmål

Utifrån de fem strategiska utvecklingsområdena har politiska inriktningsmål tagits fram. Dessa anger en tydlig riktning för verksamhetens utformning/prioritering.

Syftet med inriktningsmålen är att tydliggöra verksamheternas uppdrag och förutsättningarna för uppdraget. Respektive avdelning tar ansvar och får förtroendet att själva välja tillvägagångssätt för att förverkliga de politiska inriktningsmålen.

Förutom de fem områden som socialnämnden beslutat om finns ytterligare två inriktningsmål. Dessa är ekonomi samt ett gemensamt inriktningsmål som beslutats av social-, barn och ungdoms- samt gymnasienämnden.

Förebyggande och stöd

Tidiga och förebyggande insatser prioriteras och utvecklas i syfte att förbättra eller vidmakthålla egna förmågor och förhindra eller senarelägga mer omfattande insatser.

Kvalitet/service

Kommuninvånarna ska bemötas respektfullt och tydligt.

Verksamhet, kvalitet och ekonomi ska följas upp och utvärderas tydligt kopplat till varandra.

Socialnämndens verksamheter ska arbeta för att göra socialnämndens verksamhet känd i och utom vår kommun.

Boende

Alla ska ha rätt till ett boende. Boendet ska utformas utifrån olika individers specifika behov.

Integration/delaktighet

- Delaktighet och kommunikation

Alla våra brukare ska känna sig delaktiga och mötas av personal som även kan tillgodose deras kulturella och språkliga behov.

- Mångfald

Verksamheten ska präglas av mångfald.

- Tillgänglighet

Utifrån den enskildes behov och förutsättningar ska socialnämndens insatser vara tillgängliga för alla. Socialnämndens verksamhet ska även i övrigt verka för ökad tillgänglighet i samhället.

Trygghet

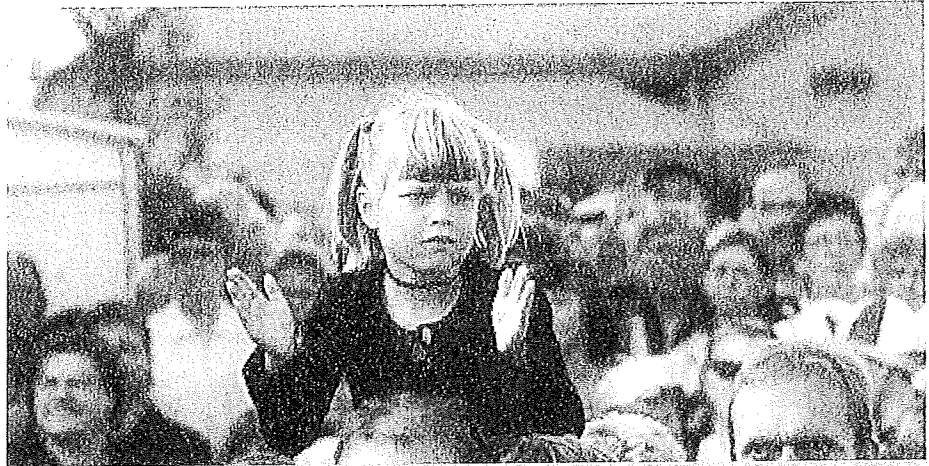
All kontakt med socialnämndens verksamheter ska inge trygghet och förtroende.

Ekonomi (från kommungemensamma inriktningsmål)

Socialnämndens verksamheter ska präglas av effektivt resursutnyttjande.

Gemensamt mål för socialnämnden, barn- och ungdomsnämnden samt gymnasienämnden

Verksamheterna ska i samverkan, utifrån sina specifika uppdrag, aktivt samordna stöd och stimulans till varje individ. Syftet är att stärka den enskildes förmåga att forma sitt liv i samverkan med andra för att nå en god livskvalitet.

5. Befolkningsutveckling

5. Befolkningsutveckling

5.1 Befolkningsprognos

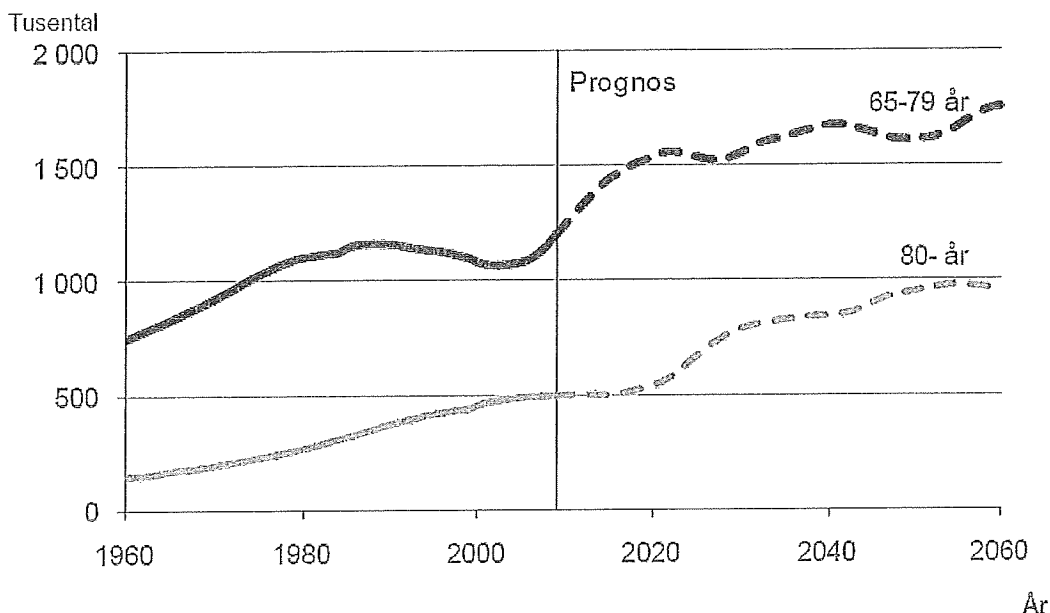
5.1.1 Sammanfattning

Utvecklingskontoret har prognostiserat att Vänersborg kommun kommer att ha strax över 37 000 innevånare år 2015, och ca 37200 år 2018. En extrapolering ger ca 37400 år 2020.

5.1.2 Befolkningsprognos, övergripande

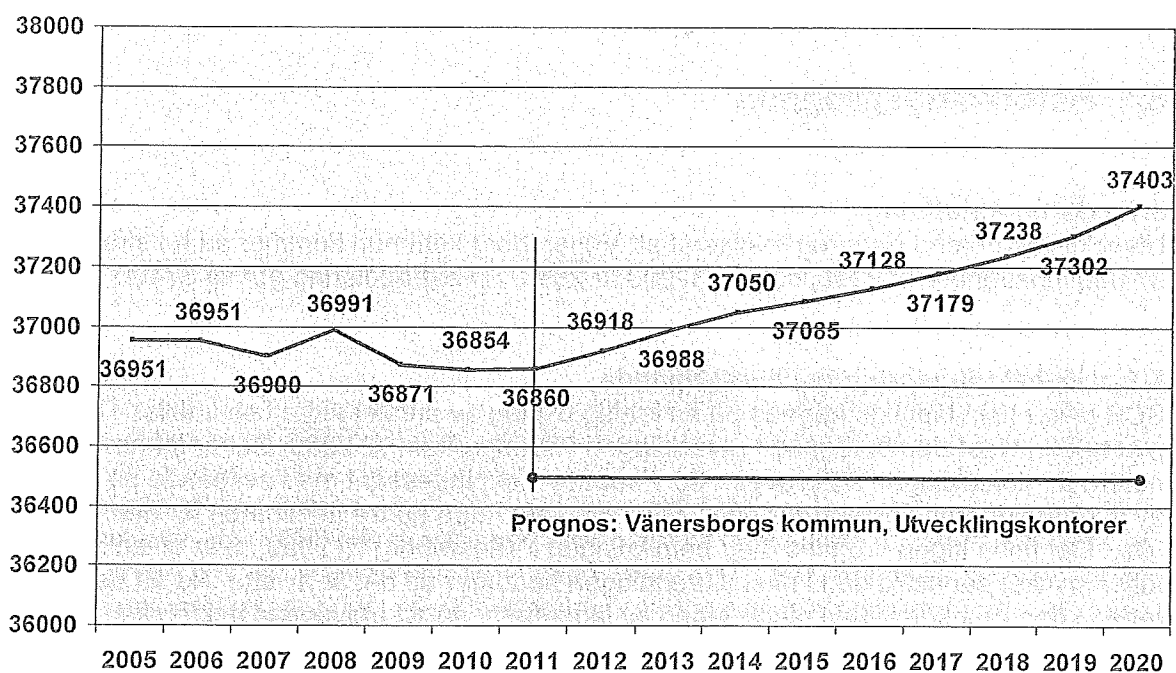
SCB pekar i sin långtidsprognos på en kraftig ökning av antalet äldre i samhället. Diagrammet nedan visar den beräknade utvecklingen i Sverige fram till 2060. Det är intressant att notera att utvecklingen för gruppen 80 + som är mest intressant med avseende på behovet av vårdlägenheter, accelererar efter 2020, dvs. efter den bortre horisonten för denna utredning. Det finns ingen prognos över befolkningen i Vänersborg till 2060, men utvecklingen följer mycket sannolikt den i riket. Utredningen bedömer att det är av stor vikt att beakta detta redan i den mer kortsiktiga planeringen av lägenheter så att utbyggnadstakten kan hållas på en sådan nivå att behoven av boende täcks och att utbyggnaden sker med tanke på kommande behov efter 2020.

Antal 65-79-åringar samt 80 år och äldre 1960-2009 samt prognos 2010-2060. Tusental

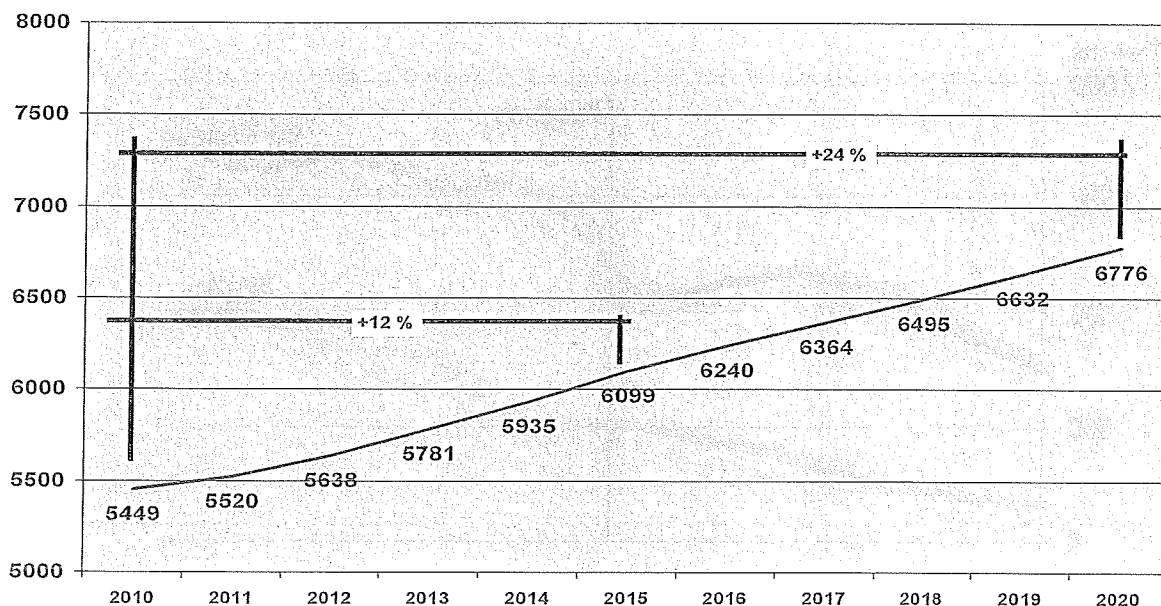
5.1.3 Befolkningsprognos, Vänersborgs kommun

Prognosen för utvecklingen av befolkningen i Vänersborgs kommun har justerats ner från tidigare prognoser som låg till grund för förra boendeutredningen. Då löd prognosen 37 700 år 2010 och ca 38 000 runt 2015. Den senaste prognosen (2011) säger ca 36860 år 2011, 37085 år 2015 och Ca 37400 år 2020. Utvecklingskontorets prognos sträcker sig till 2019 så värdet för och 2020 är framräknat genom extrapolering.

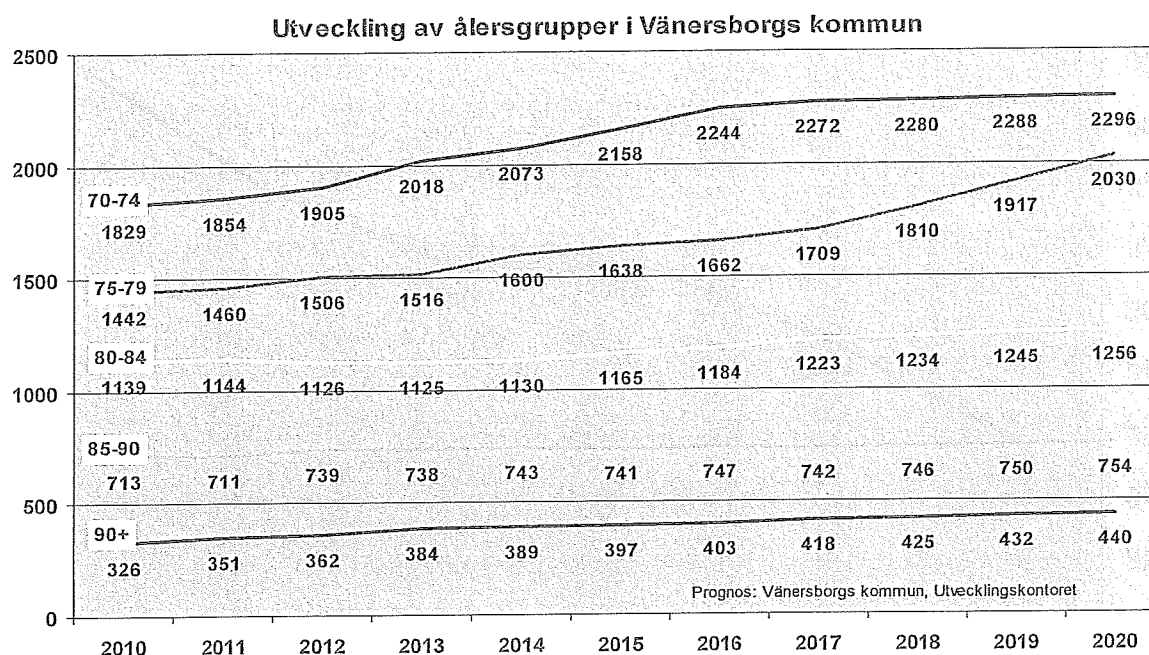

5.1.4 Befolkningsprognos med inriktning på behov inom Vård och Omsorg

Kurvan nedan visar den prognostiserade utvecklingen av befolkningen i åldern 65 + i Vänersborgs kommun. Under tiden 2010-2015 beräknas gruppen öka med ca 650 personer eller 12 %. År 2020 beräknas antalet vara ca 6780 personer vilket är en ökning med 24 % mot dagens nivå, på ca 5450 personer.

Diagrammet nedan visar prognosen för olika åldersintervall inom Vänersborgs Kommun. Det framgår klart att åldersgrupperna 70-74 och 75-79 ökar mest men i dessa grupper beräknas endast ca 1,5 respektive ca 4 procent ha behov av äldreboende. För de "äldre äldre" ser man en lugnare utveckling men i gruppen 80-84 år är behovet av äldreboende större, ca 9%, och i gruppen 85-89 är behovet ca 20%. För den äldsta gruppen, 90 år och uppåt spås en ökning från dagens 326 personer till ca 440 år 2020. Det är en ökning på ca 114 personer. I denna grupp är behovet strax över 42% vilket innebär ett behov av strax under 50 nya lägenheter år 2020.

5.1.5 Beräkningsmodell för behov av äldreboende

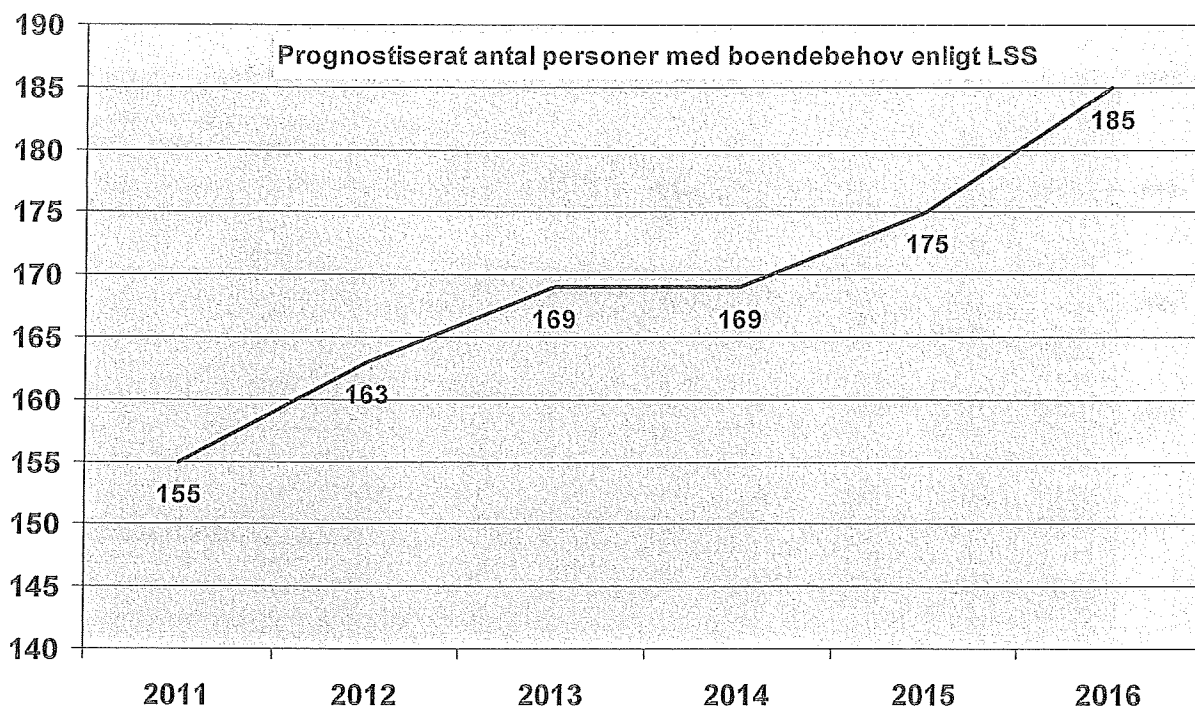
Vid prognostisering av framtida behov av lägenheter i äldreboenden har utredningen utgått från den befolkningsprognos som tas fram av kommunens utvecklingskontor. Senaste prognos är från 2010. Socialförvaltningen har Procapita som verksamhetssystem och ur detta har antalet brukare, i valda åldersklasser, av särskilt boende tagits fram. Metoden är följande:

1. Från befolkningsprognosen från kommunens utvecklingskontor har antalet innevånare i åldersklasserna -69, 70-74, 75-79, 80-84, 85-89 och 90 + hämtats.
2. Antalet brukare i särskilt boende och deras ålder har hämtats ur den modul i Procapita som används vid fakturering av avgifter.
3. Antalet per åldersklass i avgiftssystemet har sedan applicerats på Vänersborgs befolkning år 2010 i respektive åldersklass. Genom dessa uppgifter beräknas hur många procent av Vänersborgs befolkning i respektive åldersklass som bor i särskilt boende
4. Dessa andelar appliceras på respektive åldersklass i befolkningsprognosen. På så sätt får man en uppfattning om hur många lägenheter som kommer att behövas under prognostiden.

5.1.6 Prognostiserat antal personer med boendebehov inom OoF

Att göra en prognos för behovet av boende inom omsorg om funktionshindrade är mer svårbedömt än ex vård och omsorg där man kan räkna på en åldrande befolkning.

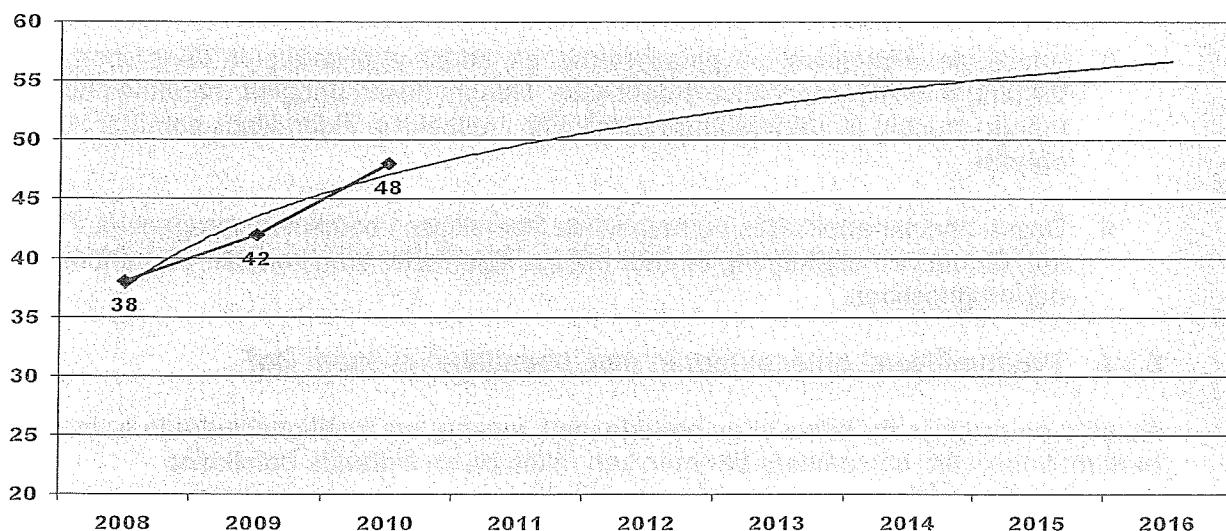
Inom OoF får bedömningar göras mer på individnivå som exempelvis antalet ungdomar i åldersgrupper som idag inte har eget boende men som kommer att efterfråga detta inom planperioden. Den personliga utvecklingspotentialen och ev. utflyttning eller inflyttning från/till kommunen är också viktiga faktorer.

5.1.7 Prognostiserat antal personer med boendebehov inom IFO

Underlaget för att göra en längre prognos gällande behovet av boende för klienter inom IFO är litet vilket gör prognosen osäker. Kurvan nedan visar en ökning från 2008 till 2010 med 10 personer. Om utvecklingen fortsätter i den takt som trendkurvan visar är svårt att bedöma och påverkas av flera faktorer. Ett förebyggande arbete för att motverka att behoven uppstår kan påverka utvecklingen positivt. Underlaget är dock så litet att en relativt liten förändring i antalet klienter påverkar en trend mycket. Liksom inom OoF måste man göra bedömningar på en mer personlig nivå för att kunna göra bedömningar om klienters framtida behov och möjligheter

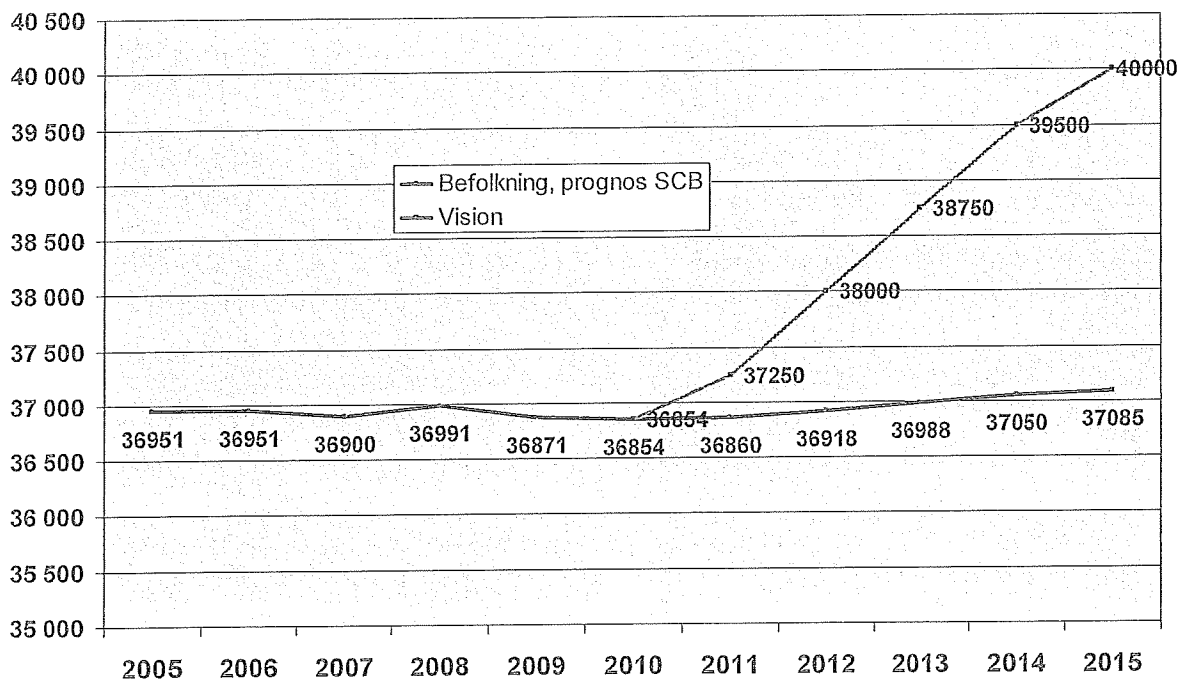
Antal personer med behov av boende IFO

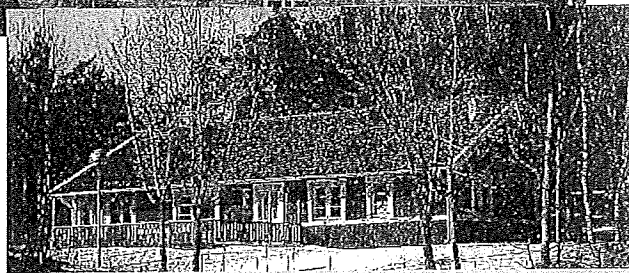

5.2 Kommunens befolkningsvision

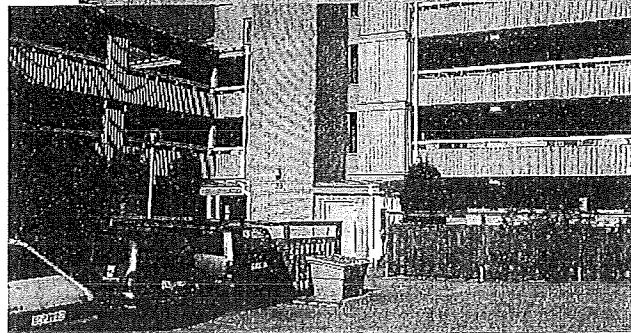
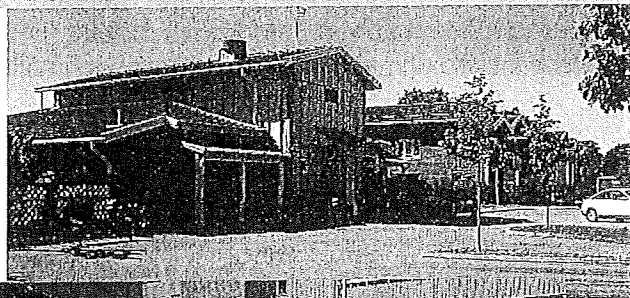
Vänersborgs kommun har antagit en vision i vilken befolkningen uppgår till ca 40 000 personer år 2015. Om denna vision infrias kommer det sannolikt att betyda en marginell ökning av behovet av lägenheter inom äldreomsorgen eftersom de personer som förväntas flytta in inte är i de åldersgrupperna som efterfrågar äldrevård.

När det gäller behoven inom områdena Omsorg om funktionshinder och Individ- och familjeomsorg kommer troligen dessa områden att påverkas i större omfattning eftersom brukarna inom dessa områden är mer spridda i åldersgrupperna. Om befolkningen skulle komma att öka i den takt visionen anger, får en ny bedömning av behovet göras i en kommande boendestredning.

6. Befintliga boenden

6. Befintliga boenden

6.1 Särskilt boende inom Vård och Omsorg

I Vänersborgs kommun finns Särskilt boende för äldre i tre olika kategorier:

- Servicehus
- Gruppboende
- Korttidsboende

6.1.1 Servicehus

Att bo på servicehus innebär att man bor i en egen lägenhet och har tillgång till viss gemensam service och gemensamma lokaler. I huset finns tillgång till personal dygnet runt. I många servicehus finns även matservering, fotvård, frisör och möjlighet till olika aktiviteter.

Servicehus i Vänersborgs kommun

Boende	Adress	Antal platser
Kastanjen	Edsgatan 35	29
Runnarebo	Storegårdsvägen 9C, Vargön	27
Ringhem	Ringaregränd 3, 12, 14 Frändefors	24
Pionen	Norra Järnvägsgatan 4	26
Prästkragen	Brålanda	16
Antal platser		122

6.1.2 Gruppboende

Gruppboende är en boendeform för personer med stort omvårdnadsbehov. Den privata bostaden möbleras förutom sängen med egna möbler. Utöver den egna bostaden finns det lokaler för gemenskap och aktiviteter ex matsal och sällskapsrum.

Gruppboendena har två olika inriktningar;

- Gruppboende för fysiskt funktionshindrade
- Gruppboenden för demenshandikappade

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser	Övrigt
Solängen	Idrottsgatan 5B	Dem, Fys	56	
Linden	Niklasbergsvägen 13	Dem, Fys	29	36 platser under 2011
Björken	Niklasbergsvägen 11	Dem, Psykogeriatrici	27	
Gläntan	Niklasbergsvägen 9	Dem	29	
Eken	Niklasbergsvägen 15	Dem, Fys	36	
Solbacken	Niklasbergsvägen 1	Dem, Fys	29	
Nya Solhaga	Villagatan 15 A-C	Dem, fys	24	
Brålanda	Törnrosgatan 18-20	Dem, Fys	32	
Tärnan	Idrottsgatan 5A	Fys	12	
Konvaljen	Idrottsgatan 5A	Dem	12	
Lundala	Nordkroksvägen 6 A-E	Fys	32	
Lindbacken 1+2	Tomtevägen 5B, Vargön	Dem, Fys	16	
Ekeliden	Vargön	Fys	21	
Ringhem	Frändefors	Dem	7	
Ringhem	Frändefors	Fys	17	

Antal platser

379

6.1.3 Korttidsboende

Korttidsboende kan erbjudas som en tillfällig eller permanent lösning, då i form av växelvård. Syftet med korttidsboendet är att erbjuda rehabilitering, vård och omsorg och avlösning av närstående i deras tillsyn. Korttidsboendet kan delas in i;

- Växelvård, hemmaboende varvat med Särskilt boende
- I avvaktan på permanent Särskilt boende
- Regelbunden eller akut avlösning för anhörigvårdare.
- En kortare period efter sjukhusvistelse

Korttidsboende i Vänersborgs kommun

Nyhaga	Gyllenhemsgatan 20	Fys	24
Solängen	Idrottsgatan 5 b	Dem	10
Antal platser(som del av gruppboendena i tabellen ovan)			34

6.1.4 Sammanfattning särskilda boenden, Vård och Omsorg

Särskilda boenden i Vänersborgs kommun

Servicehus			122
Gruppboende			379
Korttidsboende			34
			535

6.2 Bostad med särskild service enligt LSS (Omsorg om funktionshinder)

I nuläget finns följande boendeformer inom omsorg om funktionshindrade

6.2.1 Gruppboestad LSS

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser 2011
	Tagelgatan 1		6
	Tagelgatan 2		6
	Ankargatn4		4
	Ankargatan 2		6
	Tegelbruksvägen 230		6
	Kastanjevägen 32-34		5
	Brinkebo Gustav Högbergs väg 6		6
	Flottningsgatan 20		6
	Forbonedgatan 33		6
	Snödroppsvägen 4		6
	Snödroppsvägen 6		6
	Edsgatan 41		8
	Rapsvägen 41		6
Antal platser			77

6.2.2 Serviceboestad LSS

Boende	Adress	Antal platser 2011
	Karlslundsgatan 6 c	9
	Flanaden 104	3
	Nordkroksvägen 6	7
	Bangatan 2b	9
	Enebacksgatan	10
Totalt		38

6.2.3 Socialpsykiatri SoL/LSS

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser 2011
Socialpsykiatri SOL/ LSS	Sjöbodsvägen		12
	Kastanjevägen		10
	Edsvägen		15
Antal platser			37

6.2.4 Korttidsvistelse enligt LSS 9.6

Korttidsvistelse utanför det egna hemmet är en insats enligt LSS. Det är kommunen som ansvarar för insatsen.

Korttidsvistelse kan till exempel vara särskilda korttidsboenden där det stadigvarande finns personal, men det kan också vara lägervistelse som endast erbjuds vid vissa tillfällen. Insatsen kan också ges av en stödfamilj. Korttidsvistelse kan pågå som en kontinuerligt återkom-

mande insats eller som en tillfällig lösning vid en akut situation. Syftet med korttidsvistelsen är dels att tillgodose familjens behov av avlastning, men lika viktigt är att tillgodose brukarens behov av miljöombyte och rekreation. Utredningen belyser korttidsvistelse utifrån att lokaler hyrs.

Boende	Adress	Antal platser 2011
Korttids Mariedal	Restadvägen 26b,c	6
Klippan	Regementsgatan 17 -19	5
Aspen	Restadvägen 26 C	5
Totalt		16

6.2.5 Boende i familjehem eller i bostad med särskild service för barn och ungdomar

Barn som trots olika stödåtgärder inte kan bo hos sina föräldrar har rätt till boende i familjehem eller i en bostad med särskild service för barn och ungdomar. Denna form finns ej som ordinarie bostad i Vänersborg utan endast då ungdomar studerar på annan ort och är i behov av bostad

6.2.6 Särskilt anpassad bostad

Insatsen innebär en skyldighet för kommunen att tillgodose brukarens bostadsbehov. Bostaden kan vara en "vanlig" lägenhet som är särskilt anpassad för brukaren. I insatsen ingår ej kultur, fritid eller omvårdnad. Denna insats finns inte i Vänersborgs kommun

6.2.7 Totalt antal boenden inom Omsorg om Funktionshindrade

Boende	Adress	Antal platser 2011
Gruppboendestäder		77
Serviceboendestäder		38
Socialpsykiatri		37
Totalt		152

6.3 Bostad för personer med missbruk och beroendeproblem (IFO)

6.3.1 Akutboende

Akutboendet är tänkt att vara ett boende för personer som av olika anledningar hamnat i ett akut läge och inte kan lösa sin akuta bostadslöshet på annat sätt. Personer kan utnyttja boendet natt för natt och det ska inte bli något långtidsalternativ.

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser
Akutboende	Kyrkängen		8

6.3.2 Stöd och referensboende

Marierovägens stödboende fungerar som, och ska fortsatt fungera som ett boende för män som är i behov av att tränas i att bo och ta eget ansvar. Meningen med boendet är att personer ska kunna gå vidare i annat alternativ med större självständighet efter en tids träning som ex socialt kontrakt alt "Bostad först". Boendet är/ska vara bemannat till viss del dygnet runt.

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser
Stöd- och referensboend	Marierovägen 19		10
Referensboende	Brålanda		1

6.3.3 Sociala kontrakt

Socialförvaltningen har i samarbetar med AB Vänersborgsbostäder ett antal lägenheter inom ABVSB bestånd som hyrs av brukare via sociala kontrakt. Lägenheterna hyrs av Vänersborgs kommun som sedan i sin tur hyr ut till brukare. Kontrakten innebär vissa åtagande från brukaren i form av drogfrihet etc.

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser
Sociala kontrakt	Co-op ABVB		43

6.3.4 Totalt antal boenden inom Individ- och familjeomsorgen

Boende	Adress	Inriktning	Antal platser
Akutboende	Kyrkängen		8
Stöd- och referensboend	Marierovägen 19		10
Referensboende	Brålanda		1
Sociala kontrakt	Co-op ABVB		43
Antal platser			62

6.4 Bostadsanpassning

Personer med funktionshinder kan ansöka om bostadsanpassningsbidrag för att underlätta och möjliggöra ett kvarboende i den egna bostaden. Detta regleras i lagen om bostadsanpassningsbidrag mm (1992:1 574). Bidraget ska täcka skäliga kostnader för anpassning av bostaden kommunen och är ansvarig för bidraget vad beträffar beslut och kostnader. Angivna kostnader i tabellen nedan innefattar endast bidraget i sig, dvs. löner och administration är inte inräknade.

I tabellen, som publicerats av Boverket i september 2010 och som avser läget 2004 och 2009, kan man konstatera att Vänersborgs kommun ligger aningen högre när det gäller antal bidrag per 1000 inv. (10,3) jämfört med grannkommunerna.

Kommun	Befolkning		Antal 80+ per 1000 inv		Snittkost/inv		Antal bidrag/1000 inv	
	2004	2009	2004	2009	2004	2009	2004	2009
Vänersborg	37105	36871	53	59	88	116	8,50	10,30
Trollhättan	53454	54873	55	54	72	121	9,00	9,00
Uddevalla	50068	51518	60	60	84	136	7,80	7,90
Lidköping	37241	37989	60	57	71	85	7,80	6,30
Alingsås	37761	37515	57	56	109	124	5,10	6,80

Källa: Boverket

Merparten av bidragen avser små belopp. På riksplanet är ca 59% av bidragen på mindre än 5000 kr och endast ca 2 % överstiger 100 000 kr. I Vänersborg kommun är snittet för ett bidrag på ca 10 000 kr vilket är något under riksgenomsnittet på ca 13 000 kr..

De vanligaste åtgärderna är borttagande av trösklar, uppsättning av stödhandtag, timer till spis/ugn och ramper.

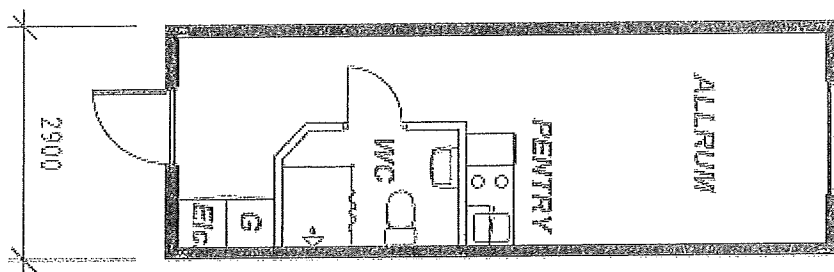
Uppgifterna om antalet bidrag och kostnaderna som är kopplade till dessa kan tolkas på olika sätt. Höga siffror för antal bidrag kan visa på att befintliga bostäder anpassas i större omfattning för att möjliggöra kvarboende. Det kan å andra sidan visa på att utformningen av befintliga bostäder inte är anpassad för funktionshindrade. I nyproduktion följs givetvis gällande lagstiftning och riktlinjer när det gäller utformning av bostaden så att den kan användas av personer med och utan funktionshinder.

Bilagor:

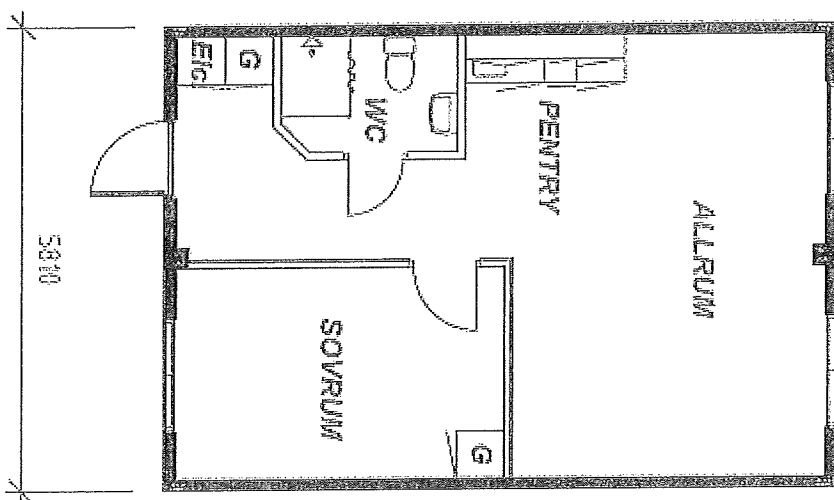
Bilaga 1 Kalkyl för boendemoduler:

Boendemoduler					beak
Kalkyl					
Kontraktssunderlag					
	Driftkostnad	Årskostnad 3 Moduler	Årskostnad 3 Moduler	Årskostnad 3 Moduler	Årskostnad 3 moduler
	År	Hyra typ 1	Hyra typ 2	Köp typ 1	Köp typ 2
Köp moduler typ 1				660 000	
Hyra moduler typ 1		144 000			
Köp moduler typ 2					1 020 000
Hyra moduler typ 2			280 800		
Hyreskostnad Moduler exkl Index	3	144 000	280 800		
Inköpskostnad				660 000	1 020 000
Kapitalkostnad 3 Moduler					
Etablering 3 moduler		7 240	7 240	7 240	7 240
Avetablering 3 moduler		4 920	4 920		
Summa / år		12 160	12 160	7 240	7 240
Markarbete		124 915	124 915	124 915	124 915
Asfalt 40 m2		9 000	9 000	9 000	9 000
Utvändig belysning		45 000	45 000	45 000	45 000
Ändringsarbeten lokaler		30000	30000	30 000	30 000
Mikrovågsugn		4 434	4 434	4 434	4 434
Entrétag		12 000	12 000	12 000	12 000
Investering 3 moduler mark etc.		225 349	225 349	225 349	225 349
Kapitalkostnad					
Investeringskostnad 3 moduler mark	225 349	225 349	225 349	44 000	68 000
Avskrivning 15 år				15	15
Avskrivning 5 år	5	45 070	45 070	15 023	15 023
Ränta	0,040	9 014	9 014	26 400	40 800
Kapitalkostnader	54 084	54 084	54 084	85 423	123 823
Driftkostnad fast					
Driftkostnad fast		31 845	31 845	31 845	31 845
Tillägskostnad kontrakt		210 244	347 044	217 578	255 978
SUMMA År 1		242 089	378 889	249 423	287 823

Bilaga 2 Boendelayout för bostadsmodul

Lgh.typ 1

Lgh.typ 2

